

LA GENERALITAT IMPULSA DES DEL 2014 EL VOLUNTARIAT PER LA LLENGUA

El català, factor de cohesió religiosa

ROSA LÓPEZ ESTEVE
«Aquesta experiència
ens allunya dels
prejudicis que
construïm davant
la diferència»

P 4-5

**«Red de Libertad»,
caritat
davant la
barbàrie nazi**

ASSUMPTA SERNA
encarna sor Helena
Studler: «La pel·lícula
és una crida a la
fraternitat»

P 16-17

**«El cristianisme
porta una
bona notícia
per a la dona»**

Entrevista a la teòloga
brasileira Maria Clara
Lucchetti Bingemer

P 24-25

Pensant-ho millor

Somni i realitat

Quadre 1. A la tarda, a l'hospital on treballo, visito un home malalt de càncer, terminal. Té el rostre completament desfigurat, infladíssim, vermell. No pot parlar perquè duu un tub a la gorja. És un home de fe profunda, que combrega espiritualment ara que no pot menjar. Va rebre la Unció fa dos dies i està preparat per «marxar». Després truco a una mare que està atenent el seu fill de deu anys, moribund. És a casa amb cures pal·liatives. Em diu que Déu li dona força per viure aquests moments, tot i la tristesa que sent. Ella i els seus altres fills ja s'han acomiadat del David.

Quadre 2. Torno a casa contenint les llàgrimes i em dic a mi mateixa que els nens no s'haurien de morir. Els nens estan fets per a la vida i no per a la mort. Em recordo de tots els nens que en tants països moren literalment de fam o de set o de malalties curables; de les nenes convertides en esclaves sexuals; dels nens obligats a fer de soldat; dels explotats en treballs extenuants... I em pregunto: on és la justícia, la solidaritat?

Quadre 3. Ja a casa, poso les notícies de la ràdio. Em preocupa, com a tots, la situació que es

viu en aquests moments. Sento les paraules de sempre, repetides, banalitzades, al meu entendre manipulades: «justícia, llibertat, diàleg, democràcia, legalitat...» D'una banda i de l'altra, acusacions, comunicats, comentaris, declaracions, reunions i amenaces sense parar. Però el meu cor desitja pau.

Quadre 4. Em preparo per al descans, tot preguntant-me què passarà demà. Al meu cap venen les imatges del dia, dels malalts, de la mare que a aquestes hores potser ja ha perdut el seu fill... En algun lloc del món ara hi ha un terratrèmol, un huracà, un desastre natural que ningú no pot evitar. En algun lloc del món ara hi ha gent que viu l'horror de la guerra, de la guerra de veritat, de la lluita per una injustícia real. En algun lloc del món algú és torturat, o assassinat, per dir la veritat.

Quadre final. Aquesta nit he somiat. He somiat que milers de persones sortien al carrer; sortien a socórrer els qui passen fam, els pobres, els nens, els malalts. I de sobte tothom s'oblidava dels seus propis mals, i dels greuges dels de l'altre costat, i es giraven per mirar-se l'un a l'altre i es deien: «Voleu dir que n'hi havia per tant?»

Núria Ferret i Canale

Orde de les Verges

La setmana en tuits

Virginia Raggi @virginiaraggi

Alcaldessa de Roma

El 19 de novembre serà una jornada històrica per @Roma: plegats els ciutadans i les associacions plantarem 12.000 nous arbres

Eva Fernández @evaenlaradio

Corresponsal de la Cope al Vaticà

Hi ha llibres amb una intrahistòria gairebé tan fascinant com el contingut. Hernán Reyes Alcaide pregunta i el Papa respon. Molt recomanable!

Ana Pastor @anapastor_

Periodista

A la Moncloa se li van escapar les urnes i se li ha escapat mig govern i Puigdemont. #trolleomàxim

Núria Picas @NuriaPicas

Ultra Trail World Champion

La diferència entre guanyar o perdre és sovint no abandonar. Felicitat setmana a tothom

Anna Punsoda @AnnaPunsoda

Periodista

Josep Rius-Camps: «El Jesús de l'Evangeli de Joan té poc a veure amb la imatge que ens n'hem fet» via @la_llanca

Anna Berga @AnnaBerga

Sociòloga

El Parlament Europeu buit en el debat sobre la #violència contra #dones. Trist i clar missatge: per a ells no és tema rellevant ni prioritari.

L'EFEMÈRIDE DE LA SETMANA

Dia 7 de novembre del 2010: Benet XVI consagra el temple expiatori de la Sagrada Família a Barcelona i li dona el títol de basílica menor.

Zoom

Eduard Brufau

Agustí Codinach

El divendres 27 d'octubre el Parlament català va votar a favor que el Principat es constituís com a República independent, alhora que el Senat espanyol aprovava posar en marxa l'article 155 de la Constitució per retirar l'autonomia a Catalunya. Mentre el govern de la Generalitat era cessat, milers de persones sortien al carrer per celebrar la declaració d'independència i només dos dies després una gran manifestació a Barcelona reclamava la unitat d'Espanya. S'obre un període d'incertesa sobre el futur polític de Catalunya.

Escollat a Ràdio Estel

Ignasi Miranda

Coordinador d'Informatius

Entreteniment

S'ha començat a anunciar un nou magazine, dins la Fórmula Estel. És la *Fórmula Lesán*, entreteniment per als matins, de dilluns a divendres de 9.30 a 11. Les notícies més destacades de Catalunya i Andorra, incloent-hi les més curioses, les varietats i l'humor blanc, sense continguts polítics, constitueixen la base d'un espai que s'emet a partir del 6 de novembre. Està dirigit i presentat per Albert Lesán, un professional amb 30 anys d'experiència en diversos mitjans radiofònics i televisius. Una tertúlia esportiva, aprofitant que Lesán presenta també el programa *El Rondo* a TVE, entrevistes a personatges famosos o amb històries per explicar i seccions d'allò més variades seran també alguns dels continguts que donaran forma a 90 minuts diaris en què també hi haurà cinema, teatre, humor i moltes sorpreses.

D'altra banda, l'espai del Club+Amics, amb consells, viatges i moltes propostes, continua a la nostra sintonia. Aquesta temporada s'emet els dilluns i els divendres, de 17 a 18 h, i els dissabtes i diumenges, de 8 a 8.30.

Editorial

Bilingüisme i integració

El 21 de gener proper, *Catalunya Cristiana* arriba al número 2.000. Des del principi (1979) els seus fundadors, Mn. Joan E. Jarque i Mn. Francesc Malgosa, van apostar per fer una edició del setmanari en català i una altra en castellà. Altres rotatius de molt més abast han tingut la mateixa iniciativa però l'han implementat força temps després que *Catalunya Cristiana*. Concretament, *El Periódico de Catalunya* ho va fer el 1997 i *La Vanguardia* el 2011. Una doble edició és un esforç que possibilita i afavoreix el bilingüisme que, a Catalunya, és una realitat quotidiana. Tot i que els programes de traducció automàtica estan cada vegada més perfeccionats, els nostres redactors han optat per fer-ho directament sobre els originals. Hi ha un gènere que no es tradueix: la poesia. No es fa perquè hom perdria el geni de la llengua,

però d'altra banda aquesta versió original afavoreix els nadius d'una o altra parla que coneixen els bells mots dels seus propis veïns i, per tant, la seva manera de pensar i situar-se davant del món. Tot contribueix a enfortir els lligams entre els parlants de dues de les llengües oficials de l'Estat que conviuen en un mateix territori. D'altra banda, el 27 d'octubre passat es van escaure els trenta-un anys de la històrica jornada de l'Oració per la Pau d'Assís, tota una fita en el diàleg interreligiós que, organitzada per la Comunitat de Sant'Egidio, s'ha anat repetint any rere any a diversos indrets del món. Al *Catalunya Cristiana* d'aquesta setmana parlem d'una iniciativa que és alhora lingüística i interreligiosa. Des de l'any 2014 funciona el Voluntariat per la Llengua en l'àmbit de la diversitat religiosa, que va néixer amb el doble pro-

pòsit de millorar les competències lingüístiques en català de les persones nouvingudes i, alhora, de fomentar el respecte i la mútua coneixença. Les anomenades parelles lingüístiques troben un espai on practicar l'intercanvi cultural i la convivència. És una iniciativa de dues direccions generals de la Generalitat de Catalunya, Política Lingüística i Afers Religiosos. Certament que la reciprocitat fora perfecta si el català nadiu aprengué també àrab, o la llengua del seu interlocutor, però ja arribarà el dia que això no sols serà un desig sinó una necessitat. Si és fàcil arribar a comprendre i fins i tot fer-nos amics persones que tenim diverses creences, l'amistat hauria de ser possible també entre els qui tenim diverses opcions polítiques. N'hi ha exemples d'ahir i d'avui. En l'actual context polític, val la pena d'intentar-ho.

La redacció us proposa

Propostes del Papa per a Europa

Diàleg, inclusió, solidaritat, desenvolupament i pau centren el discurs **P 7**

Constructors de reconciliació

El bisbe Pardo a la celebració de Sant Narcís **P 9**

Nou curs de l'Ateneu Sant Pacià

El cardenal Omella demana estar atents al dolor del món **P 8**

Desenvolupament integral de la persona

El cardenal Peter Turkson, convidat a les jornades de formació de Mans Unides **P 12**

Un nou llindar

Sebastià Taltavull Anglada

Bisbe auxiliar de Barcelona, administrador apostòlic de Mallorca i bisbe electe de Mallorca

Persona, comunitat, diàleg, solidaritat i pau

Aquests són els termes amb els quals el papa Francesc s'ha dirigit als participants de la Conferència «Repensant Europa», en un moment on la contribució cristiana té un paper important per al futur d'aquest continent d'arrels cristianes. Francesc es demana quina és la nostra responsabilitat en un temps en el qual el rostre d'Europa està cada vegada més marcat per una pluralitat de cultures i religions, mentre que per a molts el cristianisme és vist com un element del passat, llunyà i aliè.

La referència a sant Benet ens introdueix en un nou concepte de «persona» creada a imatge de Déu. Per això, la millor contribució que els cristians podem fer a l'Europa d'avui és recordar que no es tracta de números i institucions, sinó de persones. Sovint qualsevol debat es redueix a parlar de xifres; no hi ha ciutadans, sinó vots; no hi ha immigrants, sinó quotes; no hi ha treballadors, sinó indicadors econòmics. Cal avançar en el reconeixement de l'altre com a persona i valorar allò que m'uneix a ell i ens fa ser «comunitat». És en les relacions interpersonals on cadascú descobreix el propi rostre, la nostra identitat.

Ara bé, la relació entre persones queda dignificada de forma especial per l'exercici del «diàleg» familiar, religiós, cultural i polític. Tanmateix, els crits de les reivindicacions substitueixen sovint la veu del diàleg, no es busca el bé comú, es posa en perill la convivència i es dona via lliure a l'hegemonia del poder que impedeix una veritable vida democràtica. Per això, els cristians estem cridats a donar una nova dignitat a la política, entesa com a màxim servei al bé comú i no com una ocupació del poder.

El pas que segueix és treballar per una comunitat inclusiva capaç d'edificar un espai de «solidaritat», basant-nos sempre en el manament de l'amor (cf. Mt 22,37-40). Això significa tenir cura dels més febles de la societat. Aleshores, la «pau», sempre creativa, serà el resultat i, alhora, el camí, fins a fer-nos promotors d'una cultura de la pau.

Aprendre i ensenyar català des de la

Les parelles lingüístiques de confessió diversa, un espai on practicar l'intercanvi cu

Joan Andreu Parra

Quines altres religions coneixem? Tenim contacte amb persones d'altres religions? Hem assistit a alguna cerimònia religiosa d'altres confessions? En la gran majoria de casos hem d'admetre que tenim un coneixement limitat d'aquests aspectes i que aquesta ignorància no és el millor camp on sembrar les actituds d'hospitalitat i d'acollida, paradoxalment presents en bona part de les confessions religioses.

Amb el doble propòsit de millorar les competències lingüístiques en català de les persones novingudes i de fomentar el respecte i la mútua coexistència, des de l'any 2014 funciona el Voluntariat per la Llengua en l'àmbit de la diversitat religiosa. Es tracta d'una iniciativa que piloten dues direccions generals de la Generalitat de Catalunya, Política Lingüística i Afers Religiosos, que ja venien col·laborant anteriorment elaborant materials i guies d'acollida o fent formació en català a membres de diferents comunitats religioses.

«L'aprenentatge de la llengua és un element de cohesió molt important en el context de la nostra societat amb diverses confessions religioses i persones d'altres cultures», subratlla la responsable del programa des d'Afers Religiosos, Rosa López Ros. El programa va començar fa tres anys a Lloret de Mar i es va implantar en altres municipis gironins com Salt, Olot i Figueres. Des del 2015 va arribar a Barcelona i, enguany, s'ha desplegat a Badalona.

«Més que la quantitat de parelles ens interessa la qualitat, que les parelles que funcionen siguin perquè hi ha un interès real. Per això, adaptem el programa a les necessitats i circumstàncies de cada territori: en alguns casos hi ha ajuntaments que tenen molt treball fet de posar en contacte comunitats religioses i, en altres, són els Grups de Diàleg Interreligiós al municipi els qui són el motor. El més important —continua López Ros— és que hi hagi sempre una col·laboració de totes les parts.»

Voluntaris i alumnes

L'execució sobre el territori la porten a terme els Consorcis de Normalització Lingüística (CNL) amb la contribució d'Afers Religiosos, que presenten el programa a les diferents confessions i busquen voluntaris i alumnes. Els candidats a voluntaris han de ser majors d'edat i parlar habitualment català, «no cal formació prèvia, només tenir ganes de parlar i de conèixer altres persones, que poden ser de diferents orígens, llengües, etc. Nosaltres ens encarreguem de donar les indicacions necessàries per tirar endavant les trobades de manera eficaç i personalitzada. Es demana un compromís mínim de 10 hores (1 hora a la setmana durant 10 setmanes) ampliables fins a 30 hores

(30 trobades)», detalla Rosa López Esteve, dinamitzadora del Voluntariat per la Llengua, del CNL de Badalona.

Per ser aprenent, «cal ser major d'edat i voler llançar-se a parlar en català per guanyar fluïdesa, sentir-se més segur, perdre la vergonya... i comprometre's durant 10 setmanes», continua López Esteve.

Dificultats per la immersió en el català

Des dels CNL estan comprovant que «està sent una mica difícil. Al Voluntariat per la Llengua, de forma espontània, ja barrejàvem parelles de diferent religió. Però en fer-ho més enfocat a l'aspecte religiós, tot i que poden parlar del que volen, costa més. Tenim diversos voluntaris inscrits (molts catòlics), però costa aparellar-los amb els aprenents d'altres confessions», admet López Esteve.

Aquest no és el cas de Salt on ja hi ha persones immigrades de tercera generació i, per tant, perfils de parelles on els voluntaris també són d'altres confessions religioses. Una de les claus possibles seria implicar i convèncer els líders o responsables de les comunitats de base, «on es parla poc o gens català». En aquest sentit, un bon exemple és el del portaveu dels sikhs a

ROSA LÓPEZ ROS

«L'aprenentatge de la llengua és un element de cohesió molt important»

«Ens interessa la qualitat, que les parelles que funcionen siguin perquè hi ha un interès real»

ROSA LÓPEZ ESTEVE

«Per ser voluntari només cal tenir ganes de parlar i de conèixer altres persones, que poden ser de diferents orígens, llengües, etc.»

«Aquesta experiència és un enriquiment personal que ens acostava a l'altre i ens allunya dels prejudicis»

Badalona, GaganDeep Singh, alumne del CNL, que va recollir el febrer passat el IV Premi Martí Gasull en nom de la Comunitat Sikh de Catalunya per la trajectòria i les accions de l'entitat en la promoció i la defensa del català.

«Sovint el problema és que als barris on viuen els nostres alumnes poca gent parla en català i llavors no el poden practicar. Per això recomanem que, a banda, de la parella lingüística, completin l'aprenentatge amb activitats paral·leles com "En català llegim i parlem", uns clubs de lectura a les biblioteques o que comprin en comerços amb el distintiu del programa», proposa López Esteve.

Beneficis per a totes dues bandes

«Concebre el foraster com un do és percebre'l com una oportunitat per aprendre i créixer; com una ocasió per nodrir-se dels seus valors i, a la vegada, per donar-li a conèixer tot allò de bell, de bo i de noble que ens configura com a poble.» Aquest és un dels textos que es comenta al document *Acollim amb respecte* que forma part dels materials que s'han editat per facilitar la conversa a l'entorn de la diversitat religiosa.

Així, doncs, l'hospitalitat és l'eix

diversitat religiosa

ltural i la convivència

El 29 de març es va presentar el Voluntariat per la Llengua (VxL) a l'àmbit de la diversitat religiosa al Centre Cívic La Salut de Badalona, al qual van assistir representants de diverses confessions.

ENTREVISTA A TONI ANTOJA I HASSAN OMARI ALAOUI, PARELLA LINGÜÍSTICA

«Hem tingut molt de respecte l'un amb l'altre i hem parlat obertament»

Toni Antoja (1954) és catòlic, de la comunitat dels Carmelites Descalços, de Badalona, i Hassan Omari (1972) és musulmà. Tots dos s'han trobat una quinzena de vegades per practicar el català, en Toni com a voluntari i en Hassan com a aprenent. Avui ens hem citat al Centre de Normalització Lingüística (CNL) de Badalona. De Hassan, al CNL valoren que és «constant i voluntariós», de fet, fa cinc anys que ve a aprendre català al centre i el Toni és la cinquena parella lingüística que té.

Què us va motivar a apuntar-vos a aquest programa?

Hassan: Jo venia a classe, però veia que hi havia molta gent per un sol professor. Vaig pensar que dedicar una hora a la setmana per aprendre català amb una parella estaria bé.

Toni: Pertanyo al Grup de Diàleg Interreligiós de Badalona i hi tenia interès. El programa també el vam presentar a la meua comunitat. La gent ho veia molt maco i positiu, però no acaba d'arrencar. Potser un lloc on oferir-ho és al grup de 4t Món que reparteixen aliments a gent, entre els quals molts immigrants.

Què feu a les vostres trobades?

Toni: A vegades caminem prop de la platja, anem a fer un cafè o una cervesa (jo) i un refresc (en Hassan), anem a una gran superfície o al parc de Ca l'Arnús i conversem.

Us esteu coneixent millor?

Toni: La veritat és que hem tingut molt de respecte l'un amb l'altre i hem parlat obertament.

Heu parlat de les vostres creences? Heu trobat semblances i diferències?

Toni: No hem incidit gaire en la religió, però m'he emportat alguna sorpresa bona. La primera vegada que ens vam trobar era en ple Ramadà. Em va fer l'efecte que en Hassan no en volia parlar gaire.

Hassan: És que la religió la practico a casa, no vaig a la mesquita perquè no comparteixo algunes actituds o maneres de fer [en Toni explica que la fe a en Hassan li ve per tradició de l'àvia].

Toni: Vaig descobrir que ell actua com molts catòlics, que practiquen la religió pel seu compte sense anar a missa. Jo pensava que ells veien la religió d'una manera més estricta.

Hassan: Entre les semblances, el sentit de la vostra Quaresma és el mateix que el del nostre Ramadà.

Els atemptats jihadistes

d'aquest agost a Barcelona i Cambrils han desvetllat mala maror interconfessional. Creieu que aquest programa pot ajudar a generar més pau social?

Toni: Crec que sí. Entre nosaltres no hem parlat dels atemptats i penso que això és un detall positiu, el fet que no ens hagin influït. Si no tinguéssim aquest tracte, potser m'ho hauria plantejat. M'ha ajudat a entendre que aquest extremisme no és d'una comunitat, sinó d'unes persones concretes.

Hassan: Aquests fets no agraden a ningú, siguis de la religió que siguis.

Heu descobert interessos en comú?

Toni: Vam anar plegats a visitar a la parròquia de Santa Maria una exposició de Bibles, en el marc dels 500 anys de la Reforma protestant.

Hassan: Sí, no tinc problemes per llegir la Bíblia. Amb el CNL també hem visitat alguna església a Barcelona.

Avui s'ha presentat el llibre Les parelles mixtes islamocristianes. Com veieu aquests projectes de vida?

Hassan: El veig bé. Conec algun company que s'ha casat amb alguna dona d'aquí.

argumental que permet trobar un denominador comú entre les diferents tradicions religioses. Entre aquests materials també hi ha el llibre *Mirant al cel*, on trobem un conte exquisit, «Déu i el senyor Gratacós», de Vicenç Villatoro, i on podem llegir: «El senyor Gratacós tenia la intuïció difusa que el mirall de la veritat es va trencar tot d'una, potser en el primer instant del món, i els trossos van quedar tan escampats que gairebé tothom en tenia un a ca seva. No era una cursa per veure quin era el déu veritable. Era més aviat saber com feia servir cadascú el tros del mirall de la veritat, el tros de rostre de déu, que li havia tocat en sort o que havia estat capaç de trobar.»

«El principal benefici d'aquestes trobades, a banda de millorar la parla del català, és la riquesa que comporta la conversa sobre els temes de la vida quotidiana, el coneixement de l'altre, el respecte mutu i, en el cas de les parelles interreligioses, experimentar les diferents maneres que cadascú té de viure la religió. Un enriquiment personal que ens acostava a l'altre i ens allunya dels prejudicis que sovint construïm davant la diferència, en el marc de l'aprenentatge de la llengua catalana», explica López Esteve, del CNL de Badalona.

En Hassan, originari del Sàhara, s'està formant com a conductor de carretilles i mosso de magatzem i confia a trobar feina aviat. A la fotografia està acompanyat del voluntari Toni Antoja.

Pelegrinatges 17

PELEGRINATGE A TERRA SANTA

Del 27 novembre
al 4 de desembre

NOVA YORK

Del 29 de novembre al 3 de desembre

Lums de Nadal

Roma Pessebres

De l'11 al 15 de desembre

Viatgem a **GRECCIO**, santuari franciscà on va néixer la tradició dels pessebres. Descobrirem la **VALL SANTA**, visitarem els pessebres més espectaculars de Roma i assistirem a l'Audiència Papal.

RUTA NABATEA PEL SUD D'ISRAEL

Del 14 al 21 de gener de 2018

La nostra proposta de viatges del CLUB 2018 és aquesta

FEBRER

MARROC Ruta Reial

MARÇ

ROMA Amb audiència Papal
PELEGRINATGE A ÀVILA Jubileu Teresià

ABRIL

ALBÀNIA I MACEDÒNIA El secret d'Europa
PELEGRINATGE a LOURDES

MAIG

PELEGRINATGE a FÀTIMA
MADAGASCAR A la recerca del continent perdut

JUNY

SUÏSSA Alpina
JAPÓ Imperi de l'Orient

JULIOL

ISLÀNDIA Ruta del foc i del gel
BRETANYA I NORMANDIA Fe i patrimoni

AGOST

ÍNDIA Colors del Rajasthan
TERRA SANTA

SETEMBRE

PELEGRINATGE A LA PULLA Pare Pio
L'UZBEKISTAN El llegat de Marco Polo

OCTUBRE

SUD-ÀFRICA La nació dels mil colors
CALCUTA I BUTHAN Del somriure de santa Teresa al País de la Felicitat

NOVEMBRE

L'IRAN La Pèrsia Bíblica
LLUMS DE NADAL A NOVA YORK

DESEMBRE

Pessebres dels **ALPS ITALIANS**

Diàleg, inclusió, solidaritat, desenvolupament i pau

Les propostes del papa Francesc per a Europa

Redacció
Ciutat del Vaticà

El Papa ha pronunciat un nou discurs sobre Europa i ho ha fet en el marc del diàleg (Re) *Pensar Europa. Una contribució cristiana al futur del projecte europeu*, promogut per les Comissions Episcopals de la Comunitat Europea.

Per a Francesc, una de les claus la trobem en el fet que el vell continent sigui un espai de diàleg: «Tot Europa no pot perdre l'oportunitat de ser, primer de tot, un lloc de diàleg, alhora sincer i constructiu, en què tots els protagonistes tinguin una mateixa dignitat. Som cridats a edificar una Europa on puguem trobar-nos i intercanviar a tots els nivells.» Un dels perills que amenacen aquest diàleg, segons el Pontífex, és que sigui reemplaçat pels «crits de les reivindicacions», i afegeix que «en molts indrets es té el sentiment que el bé comú ja no és l'objectiu principal a aconseguir i molts ciutadans perceben aquest desinterès».

Per això, el Papa alerta sobre «les formacions extremistes i populistes que fan de la protesta el cor del seu missatge polític, sense oferir l'alternativa d'un projecte polític constructiu. El diàleg és reemplaçat o bé per una oposició estèril, que pot fins i tot posar en perill la convivència civil, o bé per una hegemonia del poder polític que empresona i impedeix una veritable vida democràtica. En un cas, es destrueixen ponts, i en l'altre, es construeixen murs».

Afavorir una Europa que sigui una comunitat «inclusiva» és una de les propostes del Bisbe de Roma, «alliberada d'una mala comprensió de fons: inclusió no és sinònim d'aplanament indiferenciat. És autènticament inclúsiu quan sap valorar les diferències, assumint-les com un patrimoni comú i enriquint-les». En aquest sentit, adverteix sobre el drama dels refugiats i desplaçats, i convida a «tenir un cor obert a la possibilitat d'integrar plenament aquells que arriben al país». Igualment, demana als migrants que «no descuidin el greu deure de conèixer, respectar i assimilar també la cultura i les tradicions de la nació que els acull».

Persona i comunitat

La primera contribució dels cristians a Europa és la de recordar-li que «no és un conjunt de xifres o d'institucions, sinó que està feta de persones», assenyalava el Papa. El Pontífex explica que «no hi ha ciutadans, hi ha vots. No hi ha migrants, hi ha quotes. No hi ha treballadors, hi ha indicadors econòmics. No hi ha pobres, hi ha llinars de pobresa». Segons Francesc, «les persones tenen rostre, ens obliguen a una responsabilitat real».

PAPA FRANCESC
«Som cridats a edificar una Europa en què puguem trobar-nos»

El fet de ser persones, ens fa ser «comunitat», continua el Papa, que seria la segona aportació dels cristians: «La comunitat és l'antídot més gran contra els individualismes que caracteritzen el nostre temps, en contra d'aquesta tendència de considerar i viure en soledat. Es comprèn malament el concepte de llibertat, s'interpreta gairebé com si es tractés del deure d'estar sol, alliberat de qualsevol llaç. Com a conseqüència, hem construït una societat desarrelada, privada del sentit de pertinença i d'herència.» Però no oblidem que «una comunitat civil és viva si sap estar oberta, si sap

acollir la diversitat».

En aquesta Europa que somia el Bisbe de Roma ha de tenir cabuda la solidaritat, cosa que significa «tenir sol·licitud pels més dèbils de la societat, cap als pobres, cap a aquells que són rebutjats pels sistemes econòmics i socials començant pels aturats i pels ancians». Així, tornar a ser una comunitat solidària és «tornar a redescobrir el valor del propi passat, per enriquir el present i transmetre a la posteritat un futur d'esperança». Europa com a font de desenvolupament per a ella mateixa i per a tot el món, on el treball digne ocupa un lloc essencial, és un

altre dels desitjos de Francesc.

I, evidentment, una Europa com a promesa de pau. Especialment preocupa al Papa que «la pau és un bé fràgil» i que «les lògiques particulars i nacionals corren el risc de fer vans els somnis valents dels fundadors d'Europa». Per això, anima a comprometre's en la cultura de la pau, a ser artesans de pau, i adverteix que «no és el moment de construir trinxeres, sinó més aviat de tenir el coratge de treballar per perseguir plenament el somni dels pares fundadors d'una Europa unida i unànime, una comunitat de pobles desitjosos de compartir un destí de desenvolupament i de pau».

Església en sortida

Internet

El Papa, malgrat la seva edat, fa ús dels mitjans moderns de comunicació: internet, Facebook, Twitter..., fins i tot es fa *selfies* amb els joves. Sap de què va internet i el fa servir.

Diu que internet és un regal de Déu. Segur que estem pensant que també pot esdevenir un instrument de mal i de pecat. És veritat. Però cal veure'l amb ulls senzills d'evangeli. Cal mirar els seus aspectes positius en profit del bé. Així aprofitarem per al bé les immenses possibilitats que ofereix.

Internet proporciona mitjans de comunicar-se, de fer el bé, de superar l'individualisme, de trobar l'altre. Quan el Papa diu que l'Església ha de sortir fora al carrer, es refereix no només al carrer físic i material, com a remei per no tancar-se egoïstament a casa;

sense excloure el carrer dels vianants, també pensa en els camins digitals de comunicació, intercanvi humà, intel·lectual i religiós.

Naturalment el Papa sap que la humanitat pot perdre's pels immensos camins dels espais digitals usats sense amor. Ell fa una crida a emprar internet per encetar i mantenir el diàleg, per demostrar proximitat i tendresa. Internet pot ajudar cada persona a trobar l'altre, a comunicar-se, a estendre la mà per rebre i per donar.

El Pontífex afirma que «aquest món necessita amor i tendresa i que internet pot ser un instrument per donar-ne i per rebre'n».

Ho ha expressat amb una frase molt interessant: «Internet no ha de ser només una xarxa de línies, sinó sobretot una xarxa de persones humanes.»

Josep Maria Massana

Tarraconense

Nou curs de l'Ateneu Sant Pacià

El cardenal Omella anima a «continuar en la missió d'estar a prop del dolor i patiment del món»

L'Aula Magna del Seminari de Barcelona durant la inauguració d'un nou curs acadèmic.

Carme Munté

Barcelona

Fotos: Samuel Gutiérrez

El 25 d'octubre passat va tenir lloc l'acte acadèmic d'inauguració del curs 2017-2018 de l'Ateneu Sant Pacià, institució universitària que integra les facultats de Teologia, de Filosofia (URL) i Antoni Gaudí, així com els instituts superiors de Ciències Religioses, l'Institut de Teologia Fonamental, l'Institut Superior de Litúrgia de Barcelona i el Centre d'Estudis Teològics de Mallorca. «Una plataforma acadèmica de l'Església de Catalunya», tal com l'ha definit el seu rector, Armand Puig, «però també un espai de reflexió pastoral que pot contribuir a una acció més travada de cara a l'evangelització».

L'Aula Magna del Seminari Conciliar de Barcelona era plena a vessar el dia de la inauguració. Cal destacar la presència dels bisbes catalans, dels responsables acadèmics, dels professors, alumnes, així com del rector de la Universitat de Barcelona, Joan Elias, i el rector de la Universitat Eclesiàstica San Dámaso de Madrid, Javier Prades.

Precisament, tal com va destacar Armand Puig, el fet de comptar amb un instrument com és el de l'Ateneu Sant Pacià permet «situar a *pari* les institucions acadèmiques directament vinculades amb l'Església catòlica i les administracions i centres universitaris, tant públics com privats».

Col·laboració amb altres centres universitaris

Fruit d'aquesta col·laboració és, per exemple, el Màster en Patrimoni Musical Litúrgic, adreçat a professionals de la música i ofert conjuntament per

González Padrós va ser l'encarregat de pronunciar la lliçó inaugural.

l'Ateneu Sant Pacià i la Universitat de Barcelona. Començarà el curs 2018-2019 i està dirigit per Jordi-Agustí Piqué, monjo de Montserrat i degà del Pontifici Institut Litúrgic de Roma.

Aquest màster és fruit del conveni-marc signat amb la Universitat de Barcelona el setembre del 2016, que inclou també un acord ampli de reconeixement de cursos de la Facultat Antoni Gaudí i un gran congrés internacional, que es farà el gener del 2018 amb el títol *Què va ser el 1968? Una lectura mig segle després*.

També en l'àmbit musical cal destacar el Diploma de Música Sacra, que té una durada de dos anys acadèmics i que es va posar en marxa el curs 2016-2017. La intenció d'aquest diploma és fer pujar el nivell musical de les celebracions litúrgiques dominicals, tant pel que fa als directores de cants o de cors com als organistes que hi intervenen.

D'altra banda, va creixent la col·laboració amb professors experts en patrimoni cultural de l'Església a través de la Facultat Antoni Gaudí d'Història, Arqueologia i Arts Cristianes i de Catalunya Sacra, la iniciativa de les diòcesis catalanes per posar en valor el patrimoni cultural. També aquí es constata la necessitat de promoure directors de museus, arxivers, guies de turisme religiós i experts que garanteixin el futur del gran patrimoni que la història ha llegat a l'Església, i que ho facin amb una bona preparació des de dintre de l'Església. També hi ajuda el Màster en Història i Patrimoni Cultural de l'Església, en conveni amb la Universitat Ramon Llull, i el Diploma en Patrimoni Cultural, promogut per la Facultat de Filosofia.

Abans de donar per inaugurat el nou curs acadèmic, el cardenal Joan Josep Omella, arquebisbe de Barcelona

El número 2.000 de «Catalunya Cristiana», un dels temes de la reunió dels bisbes catalans

Diumenge 21 de gener de 2018, festivitat del bisbe Sant Fructuós i dels seus diaques Auguri i Eulogi, sortirà el número de 2.000 de *Catalunya Cristiana*. És tota una fita per a aquest setmanari fundat el 1979 per mossèn Joan E. Jarque i mossèn Francesc Malgosa, i amb la col·laboració des de primera hora de mossèn Joan Carrera, després bisbe. El 2019 se celebraran també els 40 anys que aquest mitjà eclesial (l'únic setmanari religiós que es publica a Catalunya) va veure la llum.

El director de *Catalunya Cristiana*, Jaume Aymar, i el gerent, Enric Frigola, van presentar als bisbes catalans la fita del número 2.000. Va ser durant la darrera reunió de la Conferència Episcopal Tarraconense, celebrada al Seminari Conciliar de Barcelona el 24 d'octubre passat.

Els bisbes també van reflexionar sobre la situació social que viu Catalunya i van tractar diverses qüestions proposades a l'ordre del dia: litúrgia, treball envers les drogodependències amb la presència de representants del CECAS (Centre Català de Solidaritat), i la situació de la Pastoral Penitenciària a Catalunya, entre d'altres.

i gran canceller de l'Ateneu Sant Pacià, va prendre la paraula per destacar «el servei que les institucions acadèmiques presten a totes les Esglésies de Catalunya, però també del món, a través per exemple de l'Institut Superior de Litúrgia de Barcelona». «Tenim un futur apassionant», va reblar Omella, alhora que va animar les institucions acadèmiques «a continuar en la missió d'estar a prop del dolor i del patiment del món d'avui, especialment dels malalts i els pobres».

La lliçó inaugural va anar a càrrec de Jaume González Padrós, professor de l'Institut Superior de Litúrgia de Barcelona i col·laborador de la secció de Litúrgia de *Catalunya Cristiana*. La lliçó inaugural es va titular *In spiritu et virtute Liturgiae. Romano Guardini - Joseph Ratzinger*.

Tarraconense

«Constructors de reconciliació, de pau i de convivència»

El bisbe Francesc Pardo reflexiona sobre Catalunya en la missa de Sant Narcís

Víctor Gay

Girona

Foto: Àngel Almazan

La solemne missa major del dia de Sant Narcís, patró de la diòcesi i de la ciutat de Girona, que el bisbe oficia a la basílica parroquial de Sant Feliu, és una fita en la comunitat de creients gironins i també cívica. De fet, figura a la programació de la Festa Major gironina entre els actes institucionals, promoguts des de l'Ajuntament.

Precisament per aquesta raó, se sabia que certes autoritats, enguany, no havien estat convidades des del municipi, però sí per part de l'autoritat eclesiàstica. L'alcaldeessa Marta Madrenas encapçalava la comissió municipal i també el president de la Diputació, Pere Vila, acompanyat de diversos membres de la corporació provincial. També hi era present el senador Joan Bagué, del PDeCAT, i els membres de l'orde del Sant Sepulcre. El poble fidel no va faltar a la celebració. Per facilitar el seguiment de l'Eucaristia s'havien instal·lat pantalles de TV en els llocs de la basílica sense visió directa del presbiteri i un reforç de seients.

Reflexió des de la preocupació

En encetar l'homilia, Mons. Francesc Pardo va fer una breu referència als esdeveniments viscuts al país les darreres setmanes, per afegir que «malgrat tot, la responsabilitat i l'esperança ens motiven a celebrar aquestes fires amb diversitat de sentiment, però alhora també gaudint de la festa».

Ja pròpiament en relació amb la figura del patró, el va definir com un testimoni fins a les darreres conseqüències, per preguntar-se i preguntar: com esdevenim testimonis? En va donar algunes respostes: ens cal estar arrelats en Jesucrist, viure en comunió amb ell per mitjà de la pregària i els sagraments, fer-ho en plena confiança en l'amor de Déu el Pare i deixar-se conduir per l'Esperit i, alhora, estar atents per estimar i servir les persones i la societat.

Precisament, a partir d'aquest punt, va formular la següent pregunta: «Què ens demana avui aquest amor a les persones i al país, a Catalunya?»

Aquestes són algunes de les respostes que va donar el bisbe de Girona: «Pregar molt intensament al Senyor de la Pau i de la justícia, respecte a la dignitat de la persona, de tota persona, als seus drets, al seu pensament, a les seves decisions, tot i que siguin diferents de les nostres. Tots som fills de Déu.» Per afegir que, en aquests moments, «estem convidats a esde-

La Missa Major de Sant Narcís, fita cristiana a les Festes de Girona.

venir constructors de reconciliació, de pau i de convivència amb molta serenor».

Tot plegat «sense deixar de contemplar les persones i les seves necessitats» i «cercant i oferint una proposta de felicitat, de realització personal, de sentit de vida. Recordem les benaurances de Jesús».

La segona part de l'homilia es va centrar a fer memòria dels testimonis del nostre temps: des dels pares i mares de família i els avis en l'esforç d'educar fills i nets com a cristians; l'esforç de la majoria del capellans i diaques per oferir Jesucrist a les persones; els que acompanyen els joves en aquest camí de la fe; les comunitats de religiosos i religioses per la seva vida consagrada a Déu i al servei als altres; i els testimonis d'aquesta proposta de Jesús des del seu entorn personal, professional i social.

Un testimoniatge en què no manquen dificultats: el costum que esdevé rutina, el fet d'estimar sense esperar res a canvi, els dubtes que pot generar la duresa de la vida i com aquest testi-

moniatge pot generar sofriment, però també la seguretat d'haver rebut un esperit de fermesa i de fortalesa».

Tradició i vetlla de joves

En finalitzar la celebració, en una breu processó els celebrants i fidels es van traslladar a la capella on es veneren les relíquies del sant patró de Girona i van recollir un petit sobre amb cotó que, tocat per les relíquies, es guarda per protegir-se del mal d'orella. Una tradició que s'ha transmès de generació en generació.

El vespre de la vigília del sant, i promoguda per la Delegació de Joves, es va fer a la mateixa basílica, a la capella de sant Anna, una vetlla de pregària i de cant també presidida pel bisbe. El prelat va agrair el parèntesi que nois i noies havien fet en el seu programa festiu per pregar i reflexionar a l'entorn d'una figura llunyana en el temps i de la qual tenim limitades notícies, però que evidència que el testimoni que oferí el mateix Jesús és present entre els cristians.

«No ens hem de deixar prendre la pau, el civisme, la dignitat»

L'homilia del pare Bernabé Dalmau, monjo de Montserrat i director de *Documents d'Església*, va voler ser un encoratjament per a moltes persones, catalanes i creients, que viuen amb una certa angoixa els temps polítics actuals. Va ser diumenge 29 d'octubre durant la missa conventual de Montserrat. «Ens ho poden prendre tot, però mai no ens hem de deixar prendre la pau, el civisme, la dignitat. Com a creients i com a catalans.»

«La nostra gent és pacífica i vol continuar essent-ho. Fa anys que ho mostra als carrers i opta per la no-violència», va constatar el monjo de Montserrat. I ara, «per molt que ens costi, ens hem d'esforçar per treure del cor de cadascú tota rancúnia i odi, i així practicar el doble manament d'estimar Déu i el proïsme. Com a ciutadans hem de defensar les legítimes aspiracions mantenint la calma i la no-violència com hem fet fins ara, no sucumbint a tornar-nos-hi davant les provocacions».

El pare Bernabé Dalmau també va recordar que fa anys que sentim un clamor àmpliament estès a favor de poder exercir el dret a decidir. «Aquest clamor no ha obtingut, a diferència d'altres països de llarga tradició democràtica, la resposta desitjable per part del govern de l'Estat.»

«Demano al Senyor que no hi hagi confrontació»

El cardenal Joan Josep Omella, arquebisbe de Barcelona, ha enregistrat un missatge des de Roma, on participava en el diàleg *(Re) Pensant Europa. Una contribució cristiana al futur del projecte europeu*. «Desitjo i li demano al Senyor que ens ajudi a evitar la confrontació i a construir un futur en pau», ha manifestat Omella en referència a la situació social i política de Catalunya. «En aquest moment, com a pastor de Barcelona, comparteixo el dolor i el sofriment de la gent, el meu cor plora amb ells.»

«Després d'aquests dos anys a la diòcesi de Barcelona, puc dir que estimo profundament Barcelona i Catalunya, són gent meravellosa, i estimo també Espanya i l'Europa a la qual pertanyem, on jo he rebut la meua formació, sent jove, tant a França com a Bèlgica».

Tarragona

Escotar els sofrents

Tarragona disposa d'un Centre d'Escolta Sant Josep Obrer

Joan Boronat
Tarragona

A recer de la parròquia de Sant Josep Obrer de Torreforta, la ciutat de Tarragona disposa des del 16 d'octubre passat d'un centre anomenat d'«escolta», amb l'objectiu d'ajudar desinteressadament aquelles persones que pateixen malalties, soledat, manca de comunicació, mort d'una persona estimada, atur, traumes familiars... És a dir, aquelles circumstàncies que d'una manera o altra produeixen dol i dolor.

El Centre d'Escolta Sant Josep Obrer (CESJO), que és el nom que s'ha donat a aquest servei al barri tarragoní de Torreforta, va ser inaugurat en un acte en què van intervenir el pare Robert Pascual, rector de Sant Josep Obrer; Teresa Jordan, tècnica social de Càritas diocesana de Tarragona; Francisco Javier Álvarez, diaca permanent i coordinador del CESJO; equip de voluntaris del centre; Francesc Roig, director de Càritas diocesana de Tarragona, i l'arquebisbe de Tarragona, Jaume Pujol.

Els Centres d'Escolta Sant Camil van néixer a Tres Cantos, Madrid, l'any 1997. El promotor va ser José Carlos Bermejo, religiós Camil i actual director del Centre d'Humanització de la Salut. A Catalunya fins ara només funcionava, i des de feia anys, un centre semblant al que s'ha inaugurat a Torreforta, ubicat a Sant Pere de Ribes (Garraf) tutelat precisament pels pares Camils.

El diaca coordinador, Francisco Javier Álvarez, comenta que s'ha format precisament amb aquesta finalitat, «a la casa mare dels religiosos Camils de Madrid i d'aquí a poc començaré el segon curs del Màster en Dol que impulsa la Fundació Pere Tarrés que a aquests efectes depèn de la catalana Universitat Ramon Llull».

Álvarez explica que l'ampli temari passa pel coneixement de les emocions, la introducció al *counselling*, en què «s'estudien temes com el tractament de la mort, els dols socials, la immigració i el dol anticipat, entre d'altres».

Voluntaris per a vint sessions

El CESJO de Torreforta compta amb una desena de voluntaris que s'han preparat degudament per ser «escoltes dels sofrents». S'ha dit que escoltar és una eina molt potent, que passa a ser moltes vegades l'única resposta que es pot oferir en una situació de crisi.

El grup de voluntaris està integrat per professionals, llicenciats, treballadors socials, empresaris, religiosos/es, amb una gran experiència pastoral i social, «que s'han preparat durant més d'un any per donar un cop de mà a persones que no troben els seus propis recursos davant del xoc emotiu»,

Inauguració del centre presidida per l'arquebisbe Jaume Pujol.

assenyala Álvarez.

Les sessions, totalment gratuïtes, al Centre d'Escolta són un màxim de vint, d'una hora setmanal de durada, sempre amb el mateix «escolta» i es garanteix l'anonimat absolut. Al «sofrent», que és com es denomina l'usuari del centre «només se li demana autorització perquè es parli del seu cas a les sessions de supervisió del grup, amb la finalitat d'enriquir l'acompanyament», subratlla el coordinador.

El CESJO, que compta amb la col·laboració de Càritas, és el centre

«Ajudem la persona mitjançant el "counselling", a sortir d'una situació no volguda a conseqüència d'un dol»

on l'acompanyament té un resultat terapèutic perquè té per objecte la guarició del «sofrent». S'anomena no professional per distingir l'«acompanyament» en el dol, de la «intervenció» en el dol, tasca pròpia del professional. «Els nostres voluntaris estan ensenyats per acompanyar, però qui fa els passos és el mateix usuari. L'ajudem, mitjançant el *counselling*, a buscar les pròpies solucions, la sortida a una situació no volguda a conseqüència d'un dol», conclou Francisco Javier Álvarez.

Girona

L'exemple de Marta i Maria en el Dia Mundial del Turisme

Víctor Gay / Girona

«L'hostaleria es fa present en els evangelis, repetidament. L'acollida de Marta i Maria a Jesús, la primera de les germanes és la vostra patrona, els deixebles d'Emaús, arriben a l'hostal i quan la Sagrada Família és a Betlem no hi havia lloc a l'hostal», van ser algunes de les referències que Mn. John William Candelo, rector de la parròquia de la Jonquera i d'altres de l'arxiprestat de l'Alt Empordà Interior, assenyalava en la seva homilia en la celebració del Dia Mundial del Turisme, que va tenir lloc al castell de Biart (municipi de Masarac). Una celebració emotiva i recentment recuperada per iniciativa del president

de la Federació d'Hostaleria, Antoni Escudero, en l'any que l'entitat que aplega una dotzena d'organitzacions empresarials d'aquest sector vital en l'economia gironina, commemorava els quaranta anys de la fundació.

Els actes del Dia Mundial del Turisme, cada any fan memòria dels esdeveniments i persones que han definit la temporada. Així el 2016, es va dedicar a les víctimes dels atemptats a França i, malauradament, enguany també es va fer una pregària per les de Barcelona i Cambrils, la majoria de les quals eren turistes que gaudien de vacances en ambdues ciutats. Igualment i donat el dit quarantè aniversari de la Federació d'Hostaleria, es va fer memòria dels

fundadors que han traspassat des del 1977. Una altra singularitat de la celebració és l'acompanyament musical que és el propi de la missa rociera i que va merèixer la felicitació dels fidels.

En finalitzar la missa, el president Escudero va assenyalar a *Catalunya Cristiana* que, malgrat que l'assistència a l'acte religiós, és d'assistència voluntària i s'anticipa en l'horari als actes civils, és tan nombrosa la presència de fidels que, possiblement, s'haurà de plantejar un nou espai donades les dimensions de la capella. Enguany va presidir els actes el conseller d'Empresa i Sostenibilitat Santi Vila, amb les primeres autoritats gironines.

No reciclar llaunes brics i plàstics provoca:

Esgotament dels recursos naturals

Despesa d'energia

Permanència de residus en el medi ambient

Ja no hi ha temps per a les excuses. Ja no hi ha temps per no reciclar.
A Catalunya, encara reciclem molts menys residus que els que generem.
Un desequilibri que pots combatre separant correctament els teus envasos
de plàstic, llaunes i brics i dipositant-los al contenidor groc, o a través
del sistema de recollida selectiva del teu municipi.

REACCIONA

#ReaccionaRecicla
residuonvas.cat

RECICLA LLAUNES, BRICS
I PLÀSTICS AL GROC

Generalitat
de Catalunya

Madrid

La dignitat humana, en clau cristiana

El cardenal Peter Turkson participa en les Jornades de Formació de Mans Unides

Rosa María Jané Chueca
Redacció

Del 20 al 22 de octubre van tenir lloc a El Escorial (Madrid) les Jornades de Formació de Mans Unides, que van comptar amb la presència del cardenal Peter Turkson. El purpurat és el prefecte del nou dicasteri per al Servei del Desenvolupament Humà Integral, que fusiona quatre organismes vaticans: els Pontificis Consells per a la Justícia i la Pau, Cor Unum, per a la Pastoral dels Migrants i Itinerants i per a la Pastoral dels Agents Sanitaris.

El cardenal Turkson va presentar a les jornades aquest dicasteri i va mantenir una trobada amb periodistes sobre temes d'actualitat. Per al responsable del nou dicasteri, «la dignitat de la persona no només es mesura en termes econòmics, socials o tecnològics. La dignitat d'una persona es molt més que això, també comprèn l'aspecte cultural, espiritual i religiós».

El 2015 l'ONU va aprovar l'Agenda 2030 sobre Desenvolupament Sostenible amb l'objectiu de millorar la vida de tothom. Segons el cardenal Turkson, l'Església pot fer una aportació concreta: «La persona humana és una combinació del cos i de l'esperit. L'Església creu que pot aportar a aquesta dignitat de la persona el desenvolupament amb tots dos components: corporal i espiritual. Volem un desenvolupament integral de l'ésser humà, en el qual està inclosa l'espiritualitat.» En aquest sentit, afegeix que «l'única forma en què podem contribuir al desenvolupament humà és a través de l'antropologia cristiana», mitjançant institucions com ara Mans Unides, «que no és una ONG com les altres, perquè està inspirada per la caritat cristiana».

Un dels camps en què treballa el dicasteri són els refugiats. Per al purpurat, la tasca que fa la comunitat de Sant'Egidio amb els corredors humanitaris és molt positiva perquè «identifiquen persones, preparen llocs per acollir-les, amb famílies i parròquies, n'afavoreixen la integració...», encara que reconeix que «necessiten l'aprovació dels governs per dur a terme aquesta feina. Sant'Egidio ofereix la possibilitat d'atendre els refugiats que els governs no vol atendre».

Una cosa que el cardenal ghanès té molt clara és que «la dignitat de les persones és la base de tots els drets humans». Per això aquest macrodicasteri està atent a qualsevol situació que redueixi la dignitat humana, com ara les guerres, la fam, les catàstrofes naturals... El

El cardenal Turkson, prefecte del dicasteri per al Servei del Desenvolupament Humà Integral. / Marta Isabel González / Mans Unides

missatge de l'Església és molt clar: «no» a qualsevol violència que degradi la dignitat de la persona, que en limiti el desenvolupament.

Desarmament nuclear

Un dels aspectes sobre els quals va reflexionar el purpurat davant dels periodistes va ser el desarmament nuclear. Segons Peter Turkson, «per a la humanitat els avantatges de no tenir armes nuclears són molt més grans en lloc d'aquesta escalada d'amenaça nuclear». L'Església considera que és preferible suprimir les armes nuclears per posar fi a la competició absurda entre potències. Per això, el Vaticà organitzarà al novembre una conferència sobre desarmament nuclear amb experts i homes d'Estat per «crear confiança», intentar «reduir tensions» i «potenciar el desarmament», en paraules del cardenal. Cosa que, d'altra banda, ja fan habitualment els ambaixadors vaticans a l'ONU i a Ginebra.

L'ecologia també va aparèixer en l'intercanvi d'impressions amb la premsa. De fet, un dels reptes del nou dicasteri és «promoure la *Laudato Si*, que tothom la conegui i la posi en pràctica», va reflexionar el prefecte. «Hem rebut una casa, la Terra, i l'hem de cuidar com si fos un jardí amb flors; que amb les nostres actuacions no es converteixi en un desert.» Així, va anunciar que es crearà una web amb suggeriments per a la cura del medi ambient com ara la potabilització d'aigua, els panells solars o fins i tot l'aprofitament dels residus de les fàbriques de cervesa per produir farina.

El cardenal es va convertir en portaveu de dues de les grans preocupacions del papa Francesc: els pobres i la creació. «El Papa insisteix molt en el desenvolupament inclusiu, que inclogui a tothom i que no deixi ningú a fora. Per això parla de desenvolupament integral humà», va apuntar.

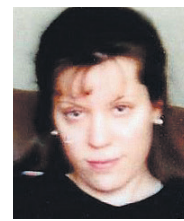
I un altre gran tema d'actualitat que va abordar el purpurat i que ocupa diàriament portades al nostre país: la corrupció. Amb rotunditat, va constatar que «la corrupció fa malbé la pau de la societat, trenca el sentit de la justícia, fa malbé l'equitat». Sobre la persona corrupta va assenyalar que «es trenca ella mateixa, es tanca a qualsevol transcendència. Crea uns valors en ella mateixa molt per sota dels que tenia abans». A més, «té el poder de corrompre els altres, té un efecte corrosiu que es pot encomanar als altres i d'aquesta manera empobreix la societat».

Els joves, protagonistes

La trobada anual de Mans Unides va aplegar unes 400 persones. Un dels moments més destacats va ser, sens dubte, la participació del cardenal Turkson, però els joves també hi van tenir protagonisme. El divendres 20 es va celebrar la trobada de consiliaris de Mans Unides en la qual va tenir lloc la conferència *Escoltar els joves en el camí de preparació al nou Sínode*. Divendres també va tenir lloc una trobada amb els joves de Mans Unides que van participar en la Cop-21 (Conferència de Nacions Unides sobre el Canvi Climàtic) de París el 2015 i en el Campament Sostenible celebrat a Fàtima el mes de maig. Les jornades també van acabar centrades en el paper dels joves, ja que s'hi van presentar les conclusions del taller celebrat i un manifest creat per aquest col·lectiu de l'organització que anima la celebració del proper Sínode i els nous temps que Mans Unides afronta a tocar del 60è aniversari.

Opinió

Is 55,10-11, la força de la Paraula

Teresa SolàDoctora en Teologia
Bíblica i en Filosofia

L'eficàcia de la paraula divina, més enllà del qui la diu, el profeta, constitueix el tema destacat d'aquests dos versets emmarcats en el context de l'anunci d'un nou Èxode. L'autor sagrat vol destacar la força de la paraula, del *dābār*, que «parla i fa», que «revela i actua»; en paraules del pensador jueu Martin Buber: «Ser Jo i dir Jo és el mateix» (M. Buber, *Ich und Du*, Leipzig 1923).

Sovint es diu que per al món antic, no tan sols per a la Bíblia, la paraula no és únicament un mitjà de comunicació que pertany al món dels sentits, sinó que és expressió de la persona, participa del seu dinamisme i està dotada de força i eficàcia: «La glòria i el deshonor estan en la paraula» (Sir 5,13); «mort i vida estan en poder de la llengua» (Pr 8,21); etc. Però podem dir que per al món contemporani la paraula ha perdut aquesta força i eficàcia?

Al fi observador de la història no se li escapa que «la paraula fa més víctimes que l'espasa» (Pr 12,18; Ecl 28,17-18). Quan està dita des de la maldat perquè aconduïx sovint a la violència entre els homes, car sol contenir més ideologia que idees; quan conté veritat i és pronunciada amb honestat perquè és capaç d'enlairar i abrandar el cors dels pobles. D'aquí que els estats temin més

Una vegada proclamada, la paraula nia en l'esperit humà.

a l'home de la paraula que a l'home de les armes. Perquè aquest, malgrat tenir la «força de la por» provoca refús amb els seus actes i hi ha mitjans directes i sovint acceptats per combatre'l. Però contra la «paraula» no hi ha ni fórmules ni lleis eficaces, i als estats tan sols els resta ofegar-la o sotmetre-la: «Ai dels qui fan lleis injustes i promulguen decrets opressors! Neguen la justícia

als febles, roben el dret als pobres del meu poble; les viudes són el seu botí, espolien els orfes. Què fareu el dia que us demanaran comptes [...]?» (Is 10,1-3) perquè una vegada proclamada, i reunint les condicions abans esmentades, nia en l'esperit humà i, com la llavor, tard o d'hora acaba germinant i donant fruit, menant, així, a una acció que, per ser eficaç, haurà d'estar en

harmonia amb la paraula, altrament aquesta esdevé feble i en últim terme falsa. D'aquí el delicat equilibri entre paraula proclamada-paraula actuada, d'aquí el delicat equilibri entre allò que proclama l'home —el profeta— als altres homes i allò que acaba fent.

Aquesta és una de les funcions bàsiques de la paraula divina humanitzada en boca del profeta per tal de fer-la entenedora i així poder arribar a tothom; però a la vegada, i no menys important, també ho és la funció pedagògic-interpretativa de la història que revela a l'ésser humà que res ni ningú no és etern ni sagrat tret de Déu. Aquest és el pecat de l'home tan denunciat pels profetes: sacralitzar les realitats humanes. La sacralització del propi ésser humà, la sacralització del diner, la sacralització del poder, la sacralització dels estats, de les nacions i dels «regnes». Un pecat comú i històric, fins i tot en el si d'aquella Església que barrejant-se, massa sovint, amb el poder mundà, considerava la «pàtria una» la garant de la seva pròpia unitat i queia en el nacionalcatolicisme. Però els profetes, i amb ells la Sagrada Escriptura, ens ensenyen que tot culte idolàtric bé sigui a un home o a qualsevol realitat del món s'acaba sempre convertint en una agressió a la pròpia persona humana.

DEL 15 AL 30 DE NOVEMBRE

Generalitat de Catalunya**MÉS INFORMACIÓ:**cinemaespiritual.cat

f t i cinemaspitcat

f t afersreligiosos

La Generalitat de Catalunya, a través de la Direcció General d'Afers Religiosos, organitza per quart any consecutiu la Mostra de Cinema Espiritual de Catalunya, amb la participació de la Filmoteca de Catalunya, l'Obra Social "la Caixa", els cinemes Verdi, Àgape, la Basílica de la Sagrada Família i les distribuïdores de les pel·lícules, així com diferents ajuntaments, entitats culturals, entitats religioses, universitats i els centres penitenciaris de Catalunya.

20 PEL·LÍCULES QUE CONVIDEN A LA REFLEXIÓ:

entre les quals hi ha el cicle dedicat al director Terrence Malick (conegut com *el poeta del cinema*) a la Filmoteca; films dirigits per directors com Martin Scorsese o Mel Gibson; pel·lícules que fan visibles diferents tradicions religioses, i d'altres que tenen com a fil conductor els grans aspectes que preocupen la humanitat.

CINEFÒRUM CONDUÏT PER MÉS DE 60 PONENTS:

especialistes en el món del cinema, professors universitaris, filòsofs, periodistes, intel·lectuals i membres de diferents confessions religioses, que fan la presentació de les pel·lícules i condueixen el debat posterior.

30 SALES DE PROJECCIONS EN 12 CIUTATS D'ARREU DE CATALUNYA:

Barcelona: Filmoteca de Catalunya, Cinemes Verdi Park, Auditori de la Facultat de Comunicació Blanquerna de la Universitat Ramon Llull, Centre Cívic Urgell, Centre d'Estudis Cristianisme i Justícia, Centre Moral i Instructiu de Gràcia, Centre Parroquial Sant Vicenç de Sarrià, Centre Passatge (Auditori de la Fundació Joan Maragall), Cinema els Lluïsos d'Horta i Escola Jesuïtes Casp
Blanes: Centre Catòlic de Blanes
Cerdanyola del Vallès: Sala Cinema de la Universitat Autònoma de Barcelona (InCom i Safor)
Girona: Auditori de l'EspaiCaixa
Lleida: CaixaForum Lleida
Manresa: Ajuntament de Manresa (Auditori de la Plana de l'Om)
Olot: Ajuntament d'Olot (Teatre Principal)
Reus: Centre de Lectura de Reus
Tarragona: CaixaForum Tarragona
Terrassa: Ajuntament de Terrassa i Apostolat Seglar diòcesi Terrassa (Cinema Catalunya)
Vilafranca del Penedès: Ajuntament de Vilafranca del Penedès (Sala Zazie - Cinema Casal)
Vilassar de Mar: Patronat Parroquial de Vilassar de Mar (Sala M. Roser Carrau)
Centres penitenciaris de Catalunya: Can Brians 1, Can Brians 2, Ponent, Dones, Joves, Quatre Camins, Lledoners, Mas d'Enric i Puig de les Basses.

Des del monestir

Tot és possible

Els que treballem amb els nens en situació de risc, amb emoció i alegria compartim la vida que bateja amb força en cadascun d'ells. Acostar-nos al seu món, compartir els seus anhels i desitjos, els seus jocs i les seves confidències; fer esport, gaudir de la natura i de la vida; anar d'excursió, muntar a cavall, experimentar a la piscina i enmig dels bosc, fer els deures i compartir espais amb la família, ens ha permès conèixer un món de possibilitats i esperances que ens fa sentir corresponsables en l'aventura fascinant de treballar perquè al nostre país i arreu els nens puguin ser nens.

Fa unes setmanes vam inaugurar una exposició amb el títol *Tot és possible*, imatges dels nens que plens de vida ens desperten i ens fan una

invitació a compartir els seus somnis i a implicar-nos per fer-los realitat. Acostar-nos al món de la infància més vulnerable és una oportunitat de mirar-los als ulls i dir-los com en són, d'importants, per al nostre món i per a cadascun de nosaltres. És, sens dubte, una experiència privilegiada, perquè alhora que ens revela una realitat colpidora, ens convida a sortir de la nostra zona de confort per treballar per canviar la realitat. Avui la infància està penalitzada a causa de la pobresa i l'exclusió social, situació que els obliga a carregar un pes que possiblement els adults no podríem suportar. Avui vull dir que ens acostem

al seu món i que ens preguntem què podem fer per apostar per ells, pels nens, per la infància i la família.

«Tot és possible» és el billet que ens permet fer un viatge apassionant pel món de les emocions, sensacions, esperances, expectatives i, sobretot, per la vida d'aquells que estan plens de vida i que tenen dret i ganes de jugar de titulars en el partit de la vida, i que ens conviden a no ser espectadors, sinó a jugar-hi nosaltres també. Treballem perquè els somnis dels nens es facin realitat i entenem que el món té futur, perquè ells, els nens, són el present, un present pleteric de vitalitat i entusiasme que es contagia, i ens convida a compartir i a celebrar la festa de la vida.

Lucía Caram

Religiosa dominica de Manresa
www.fundacirosaoriol.org

La sal de la terra

Batec de la universitat en temps convulsos

Arran la situació que viu el nostre país m'he preguntat força vegades quina hauria de ser l'actitud de la institució universitària, del seu claustre i del personal d'administració i serveis en relació amb els estudiants i la societat en general. Sent conscient del poc espai per filar prim, proposo —a títol personal— un breu decàleg. Faig la relació des de l'escenari d'una universitat d'inspiració cristiana.

Les cinc primeres idees fan referència a aspectes institucionals i del col·lectiu: 1) Ser fidel a la missió i als valors de la institució universitària. Mantenir el servei a la societat i als joves amb exemplar qualitat des de l'humanisme cristià. Conrear internament i proclamar externa l'aspiració del model de societat —en el nostre cas— lliure, pacífica, democràtica i pluralista. 2) Assumir amb

adequació a cada entorn les tres funcions que el papa Francesc va apuntar fa poc temps per a les universitats d'arreu: promoure la cultura del discerniment, la proximitat i la solidaritat. 3) Posicionar-se institucionalment davant del «trepig de línies vermelles», prioritàriament, la vulneració dels Drets humans i dels principis de la Doctrina Social de l'Església. 4) Redescobrir la universitat com una institució generadora d'interdependències per la seva vocació al desenvolupament de vincles, cooperació i servei global i local. Superar dependències i independències contradictòries amb l'esperit universalista. 5) Prendre consciència i ser coherents amb el debat que sovint tenim

en la vida interior de les facultats entre «legalitat» (sistema normatiu) i «legitimitat». Les cinc restants fan referència prioritària a les persones: 6) Compatibilitzar els drets de tothom i, fins i tot si arribés el cas, defensar-los. Permetre la llibertat de manifestació i d'expressió sense que perjudiquin l'activitat acadèmica i professional. 7) Generar als estudiants molta confiança educativa. Mostrar acollida i proximitat per compartir les seves expectatives, esperances, temences i emocions. Que no vegin els gestors ni els professors com a apologetes d'opcions concretes. 8) Afavorir el pensament crític i la cerca dels fets objectius. 9) Promoure un clima de respecte, diàleg, llibertat i pluralisme. 10) Testimoniar i cridar al compromís per la serenor, la pau i la convivència.

Andreu Ibarz

Director general de
Blanquerna-URL i
professor de la Facultat
de Ciències de l'Educació

Mirada al món

Veniu i reposeu

Encara se sent a parlar alguna vegada del treball com una maledicció bíblica, en al·lusió a la coneguda frase on Déu diu a Adam: «Et guanyaràs el pa amb la suor del teu front» (Gènesi 3,19). En canvi, caldria dir més aviat que hem rebut de la tradició bíblica el regal del descans.

A la primera pàgina del llibre del Gènesi es presenta la creació del món en set dies: Déu dedica els sis primers a l'obra creadora i el setè al repòs. La Bíblia dona així un bon fonament a la setmana de set dies. Avui és seguida de manera pràcticament universal, però en temps antics, descansar un dia de cada set era una innovació impensada, gairebé un escàndol per a societats que estaven acostumades a un ritme de treball ininterromput.

En aquest sentit, el descans era un element alliberador, i ho era per a tothom, lliures i esclaus (i fins i tot per als animals). Així ho recull, per exemple, el llibre de l'Èxode: «Tens sis dies per a treballar i fer totes les feines que calgui, però el dia setè és el dia de repòs, dedicat al Senyor, el teu Déu. No facis cap treball ni tu, ni el teu fill, ni la teva filla, ni el teu esclau, ni la teva esclava, ni cap dels teus animals, ni l'immigrant que resideix a la teva ciutat» (Èxode 20,9-10).

Les vacances són a hores d'ara un concepte i una pràctica assumits plenament per les societats

desenvolupades. Benvingut sigui un temps de repòs i de distracció, de viatges i de convivència, de tranquil·litat i de relaxació. Jesús mateix convida els seus deixebles a reposar després d'una activitat intensa: «Veniu ara vosaltres sols en un lloc despoblat i reposeu una mica» (Marc 6,31). La llàstima és que no tothom pot descansar, ni cada setmana ni cada any. En el conjunt de la humanitat, els qui podem fer vacances som segurament una minoria. Alguns no poden perquè necessiten treballar sense pausa per viure. Altres perquè no tenen cap feina i malauradament el seu descans és permanent i involuntari. No podem sentir-nos plenament satisfets amb el nostre benestar si no ens esforcem perquè sigui universal.

Agustí Borrell

Vicari general dels
Carmelites Descalços

Punt de vista

Josep Oriol Pujol i Humet

Director general de la Fundació Pere Tarrés

Planificar el decreixement

Ens fixem en l'indicador que ens fixem, el retrocés en el pes social dels cristians és un fet a l'Europa d'avui. Veiem els bisbes preocupats per la manca de vocacions vers el sacerdoci, els rectors constaten la minvant pràctica religiosa, els moviments de joventut manifesten cada

cop més anar «contra corrent», els qui administren béns eclesials no donen l'abast a rehabilitar-los i van traspasant propietats en venda i lloguer per a nous usos. El que més ens costa a tots és prendre consciència explícita de la realitat i, de forma col·legiada, decidir amb perspectiva de conjunt. Sempre ha estat més fàcil créixer que admetre una situació minvant

i reorganitzar-se amb perspectiva, pensant en un futur que pot continuar tendint a menys. Les creences, a més, afavoreixen no perdre l'esperança. Recordo dos religiosos sep-tuagenaris en un convent de milers de metres quadrats, que no estaven disposats a compartir amb altres usos, argumentant que en qualsevol moment Déu podia fer sorgir vocacions, plantejament improbable però difícil de rebatre'ls-hi.

En psicologia, les patologies es diferencien segons la consciència que en té la persona de patir-les i, òbviament, el pronòstic és molt mi-

llor si s'adona de la disfuncionalitat d'allò que pateix. L'empresa, si és capaç d'avançar-se proactivament als mercats i ho fa amb sensatesa, sol obtenir resultats positius. Probablement, el mateix exercici hauríem de saber fer els cristians amb responsabilitats. Amb optimisme, satisfets

de la nostra opció pel Crist, amb voluntat de donar-nos a la societat i alhora dibuixant futurs escenaris, hem de prendre les decisions més oportunes. I les hem de prendre en tots els paràmetres que, lògicament, correlacionen de forma convergent vers noves i probablement menors dimensions.

No som ningú per orientar els diferents col·lectius en les seves responsabilitats, però podem apuntar algunes qüestions que sorgeixen sovint: què es pot fer davant la manca de preveres? Ordenar més diaques? Formar laics? Incorporar amb més

responsabilitats la dona? Ordenar com a preveres persones casades? Com ho hauríem de fer per ser «sal de la terra», atraient persones a la proposta del Crist en una societat mancada de sentit? Hem de renovar les nostres celebracions perquè evolucionin en força ocasions de rutina cap a veritable sopar pasqual? Hem de ser més radicals en la proposta als joves? Hem de destinar els recursos a estendre el missatge del Crist reduint l'esforç en la gestió dels projectes?

El Bisbe de Roma, Francesc, demana un ús social del patrimoni eclesial, aconsella evitar tota especulació. Alhora, l'Església i les seves organitzacions necessiten uns rendiments per a un manteniment digne. De ben segur que un plantejament generós de conjunt afavoriria respondre els diferents criteris alhora. L'important, en tot, és no perdre consciència de la realitat, confiar en la providència però prendre decisions sensates proactivament i de forma col·legiada. De ben segur que si ho fem en els diferents aspectes apuntats i en molts d'altres, serem testimoni de la proposta evangèlica i qui sap si, harmònicament, invertirem el sentit d'una correlació minvant. Cal saber planificar també el decreixement.

física (amb cirurgia estètica), falsos atletes (amb l'ajut de les drogues).»

Ha estat dit que, avui dia, el narcisisme és com una epidèmia i afecta persones de totes les edats. Ho adorna el consumisme, etc. Diu l'articulista que «Alexander Lowen considera que el narcisisme individual corre en paral·lel amb el cultural: l'individu emmotlla la cultura segons la seva pròpia imatge i la cultura emmotlla l'individu».

Tot ho embolcalla la buidor d'ideals, creences i conviccions i un relaxament de vincles socials i familiars. Què passa actualment? Diu un estudiós que «vivim en una cultura que exalta la imatge; capaç de destruir el mitjà on vivim, contaminant l'aigua, l'aire i la terra; capaç d'avantposar el diner i la riquesa material a les vides humanes».

Procurem ser realistes, siguem senzills i humils. Procurem de servir els altres. Mirem de viure l'evangeli. Apostem pels veritables valors. Aca-bo amb els mots de l'articulista que he llegit: «Vivint (els valors) serà possible preferir la "vida bona", a la "bona vida".»

Saber escoltar

Joan Guiteras i Vilanova

Canonge emèrit del Capítol Catedral de Barcelona
secretaria@catedralbcn.org

«La vida bona» i «la bona vida»

El lector del nostre setmanari va poder llegir unes reflexions sobre el «narcisisme». He tingut, novament, l'ocasió de poder entrar una mica més en aquest tema prou bàsic per a una vida humana, tan correcta com sigui possible, establint un nexa entre les virtuts humanes i les cristianes. El «narcisista» —enamorat de si mateix— és un egoista i té el desig de ser admirat.

S'ha escrit que «només es preocupa de si mateix. I, a més, no té "empatia", no sent compassió de les persones que pateixen ni té remordiments» per anar a la seva. No entrem aquí en la noció de «l'autoestima». Parlem, en realitat, de quelcom distint: «La inflació del

jo», l'atenció excessiva del «jo»; fins i tot, de la negació del «jo». Aquesta reflexió ens portaria al tema de l'adolescència i, tal vegada, de persones que, durant tota la seva vida, practiquen el «narcisisme».

L'article vol tractar d'aquest gran defecte en els adults. Se'ls hauria de qualificar d'immadurs i vanitosos. Són arrogants, cosa barata, cuiden exageradament l'aparença física i el seu alt valor és la riquesa. «Sovint estan influïts per personatges del cinema i de la televisió; s'hi volen assemblar i viure com ells, i, perquè no ho assoleixen, ho simulen. Alguns creen imatges falses de si mateixos amb fotografies a les xarxes socials. Per exemple, bellesa

A propòsit de...

P-J Ynaraja

Capellà del Montanya
ynaraja@gmail.com

Jornades

Hom no pot obrir un diari, escoltar la ràdio, veure la televisió, sense sentir que aquest dia és la jornada de...

Se m'ha acudit recopilar alguns títols que es donen i que ara em venen al cap, tot i que n'hi ha molt més. N'hi ha d'àmbit social, d'orientació cristiana, i d'altres, de màrqueting pur.

El dia de la mare, el del pare, el del càncer de pit, del Domund, de la Creu Roja, de l'Alzheimer, de l'esclerosi múltiple, de la terra, de la hispanitat, de la feina, de la protecció de la natura, del canvi climàtic, de la sordmudesa, etc.

N'hi ha tants que ja no hi parem atenció. No hi ha un dia de l'alegria?

No oblidem que Déu ha posat l'home a la terra perquè sigui feliç. La malaltia, generalment, és un imprevist no programat. Amb altres desgràcies, també passa el mateix.

l'habitatge? Totes les famílies volen tenir el seu, heretat, llogat o comprat amb una hipoteca. La utilitat consisteix a ser avantatjós per menjar-hi alguna vegada i dormir-hi quasi bé sempre. Una cosa semblant a un hotel permanent. Perquè s'aprofita qualsevol excusa per no quedar-se a casa, llevat perquè els fills estudiants hi facin els deures, o perquè els grans hi preparin algun informe professional.

I el dia de l'alegria? Ho torno a repetir. Ah sí, ara entenc que deu ser el diumenge. Però, com que tenim tants compromisos, gairebé no ens adonem que les festes són per festejar-les.

La setmana que culmina el diumenge és una cosa volguda per Déu. I ja sabem que els seus propòsits no són mai malignes. També sabem que als programes de vida que ens proposa no hi ha frau ni corrupció, ni són impossibles de seguir.

Els que visitem Terra Santa amb deteniment i els ulls ben oberts per descobrir-hi, a més dels monuments evocadors de moments sublimes, alguna cosa més, hi trobem realitats molt dignes de conèixer i d'aprendre.

Un exemple. Hi ha un fenomen que ens impressiona. Es tracta del comportament dels fidels jueus, principalment dels anomenats ortodoxos o *hasidim*, respecte del sàbat. Impressiona visitar el *kotel*, mal anomenat Mur de les Lamentacions, al capvespre del divendres. La baixada alegre de grups joves des de la zona de les escoles talmúdiques fins a l'esplanada, cantant i ballant. La pregària, enganxats al mur, no és mai curta. I una altra vegada a cantar i a ballar abans de marxar.

L'endemà, a casa, ja tenen preparat l'àpat, només cal escalfar-lo. I després sortir a gaudir fora, asseguts a la gespa i, alegrement, per algun parc. Tot i que no m'agrada la seva manera de vestir i els tirabuixons, em fa enveja veure pares i fills jugar plegats. Hom repeteix dins seu el títol d'aquell llibre preciós *Fiesta en honor de Yahve*.

Per què a la nostra cultura occidental hem perdut la celebració festiva del diumenge? Per què aprofitem qualsevol idea o programa per fugir de casa, de la família, de la convivència pròxima?

«RED DE LIBERTAD» NARRA LA HISTÒRIA REAL D'UNA RELIGIOSA QUE

Caritat en temps de

Rosa María Jané Chueca
Barcelona

S'encenen els llums de la sala de projecció del cinema Maldà de Barcelona. Entre els espectadors, molts ulls plorosos. Una dona s'aixeca i demana un clínex. És Assumpta Serna, protagonista de la pel·lícula *Red de Libertad*, de Contracorriente Producciones i dirigida per Pablo Moreno (aquesta productora també és la responsable de pel·lícules com *Un Dios prohibido* o *Poveda*). «És la quarta o cinquena vegada que la veig i encara em fa plorar», confessa l'actriu catalana que dona vida a sor Helena Studler, una Filla de la Caritat que, com diu el cartell promocional de la pel·lícula, «va desafiar el poder d'un imperi».

Aquesta pel·lícula arriba a les pantalles amb motiu de la commemoració del 400 aniversari de la fundació de la Família Vicenciana, obra de sant Vicenç de Paül i santa Lluïsa de Marillac l'any 1617. Narra la història d'una religiosa francesa que, davant l'arribada dels alemanys a Metz, organitza una xarxa clandestina per alliberar presoners de camps de concentració nazi. La seva xarxa va aconseguir rescatar 2.000 persones, entre elles gent tan important com François Mitterrand o el general Giraud.

Assumpta Serna reconeix que es va enamorar del guió, en definitiva, de la germana Helena: «Em va atraure la valentia d'aquesta dona, el fet que fos rebel i se saltés dogmes amb un objectiu: la humanitat. Això em va atraure perquè al cinema no veiem gaires històries així. Aquest guió és la senzillesa de l'essència.» L'actriu es fica de ple en la pell d'aquesta Filla de la Caritat i així ho han posat en relleu les religioses d'aquesta congregació presents a la preestrena de la pel·lícula.

La pel·lícula no és un film religiós, comenta Serna. Segons ella, «la vida està feta de clixés, d'esquemes, d'etiquetes... i quan coneixes les coses des de dins les veus d'una altra manera. Jo he pogut conèixer les Filles de la Caritat des de dins i t'adones que són persones molt maques que consagren tota la seva vida a fer el bé. I això cal comunicar-ho, sabem tan poc els uns dels altres!». I afegeix: «El carisma de les Filles de la Caritat està al carrer, en contacte amb la gent... els mou l'amor. Aquesta pel·lícula contribueix a donar a conèixer aquesta llavor que és la que inspira les Filles de la Caritat i la que els dona la seva raó de ser.»

Red de Libertad transmet un fort sentiment d'amor i de fraternitat enmig d'un ambient hostil i perillós. Especialment subratlla el treball en xarxa de moltes persones que van arriscar la vida pels altres. Els perso-

Sor Helena és una dona valenta i compromesa.

La religiosa compta amb una xarxa de col·laboradors.

«Vosaltres teniu la força del poder, nosaltres el dolor dels pobres», una de les frases que la religiosa etziba als nazis.

QUE ES VA ENFRONTAR ALS NAZIS

e guerra

natges apareixen amb les seves pors, dubtes, somnis, il·lusions, però també amb enteresa, compromís i valor: «En aquesta pel·lícula sobresurt el treball en xarxa, una cosa que, d'altra banda, és molt catalana... i molt bonica. Aquest sentit d'unió no ha de perdre's. És una crida a la fraternitat i també de reflexió per veure què és el que hem fet malament perquè els altres no ens vulguin escoltar», considera Assumpta Serna.

Per a l'actriu catalana, la pel·lícula té molts paral·lelismes amb la situació actual, especialment a Catalunya. En la preestrena a Barcelona, l'actriu comentava que «veient-la aquí em desperta moltes coses, entre elles l'amor que passa pel diàleg, que és el que més necessitem en aquests moments». «Quan la gent té un sentiment», reflexiona, «no pots aturar-lo. Si vols reprimir-lo, produeixes l'efecte contrari. Jo crec que *Red de Libertad* té molts paral·lelismes amb la situació actual a Catalunya: l'abús de poder. Davant de qualsevol acció hauríem de reflexionar i decidir què vull de l'altre».

Per a ella, «si vas a l'essència de les coses, el missatge és universal. A la pel·lícula se subratlla la importància de fer el bé als altres i aquesta passió és la que em va moure a llançar-me en el paper amb tot el meu afecte».

El millor i el pitjor

En situacions de guerra apareix el millor i el pitjor de l'ésser humà. Aquesta realitat la reflecteix *Red de Libertad* a través dels diferents personatges: els nazis, els presoners, les religioses, els voluntaris de la xarxa... personatges que de vegades es mouen en l'escala de grisos amb diferents intensitats.

La història ens ofereix lliçons que no sempre aprenem. En aquest sentit, el film «ens ensenya que el que hem de procurar en la vida és donar sense esperar res a canvi», apunta Assumpta Serna. I això és una cosa que sor Helena porta fins a l'extrem, perquè «quan hi ha una raó més gran que la teva pròpia vida, estàs disposat a tot, i això ho han viscut moltes Filles de la Caritat. És una crida a l'amor».

L'actriu catalana dona vida a una dona força desconeguda que va dir «no» a la barbàrie nazi i que s'hi va enfrontar amb l'arma més poderosa: l'amor. I juntament amb ella, un equip d'homes i dones compromesos fins a les darreres conseqüències.

A més de l'atractiu del personatge, Serna va acceptar el paper perquè considera que el cinema «és un servei a la societat. Els que fem coses creatives tenim la responsabilitat de posar valors que diguin coses». Això és un aspecte que l'actriu té molt clar perquè «l'actor no pot pensar només en la fama i els diners, amb la teva professió vols dir

alguna cosa als altres. Quan estàs fent qualsevol cosa creativa el que estàs fent és reflectir-te en la gent, perquè millori la seva vida. Aquest esperit de servei és el que crec que hem de tenir els actors, és el que podem aportar».

És una cosa que Assumpta Serna treballa a través de la seva escola de cinema, «on intentem projectar valors. Si la teva professió és comunicar, no pots no escoltar l'altre, no pots caure en els vicis de la societat. Has de ser profundament bo i veure com pots millorar la societat». Les pel·lícules bones, afirma l'actriu catalana, «serveixen per a això. El cinema és una eina cultural i és un servei que cal cuidar. Tenim la responsabilitat de buscar papers que diguin coses».

Red de Libertad és una pel·lícula valenta i emocionant que ens presenta una dona referent en la lluita contra la injustícia, una lluita que continua sent tan necessària aleshores com ara i en qualsevol lloc del planeta.

Assumpta Serna encarna Sor Helena. / Agustí Codinach

FIXTA TÈCNICA

«**Red de Libertad**» Director: Pablo Moreno

Intèrprets: Assumpta Serna, Pablo Santamaría, Pablo Viña, Luisa Gavasa, Raúl Escudero, Giulia Charm, Silvia García, entre un ampli repartiment.

Gènere: drama / Any: 2017 / Durada: 120 min. / Nacionalitat: Espanya

L'acció transcorre a França, als inicis de la Segona Guerra Mundial.

Com sant Vicenç de Paül, sor Helena no pot restar indiferent al dolor dels més necessitats.

Signes d'avui

Lluís Serra Llansana
llserrall@gmail.com

Tres valors irrenunciables

Jesús de Natzaret evidencia en la forma de tractar les persones unes valoracions de caràcter universal. En vull destacar només tres, per manca d'espai. Sempre són necessàries. En els temps que vivim, no podem oblidar-les. Primera. Davant de la por, coratge. A la Bíblia, a la vida de Jesús, existeix una afirmació constant: «No tingueu por.» L'angoixa, la preocupació, la por... són presents en el cor de les persones. Jesús, a l'hort de les oliveres, va tenir una experiència profunda d'aquests sentiments fins al punt que va suar sang. Davant dels atemptats terroristes de la Rambla, la reacció popular va ser: «No tenim por.» Tots sabem que és gairebé impossible desterrar la por dels racons més recòndits del cor. El problema no és tenir por, sinó deixar-se dur per la por. Una persona que sucumbeix a la por deixa de ser lliure, es paralitza, viu com una esclava, traeix la seva consciència, perd l'alegria. Els poders de tot tipus solen exercir-lo sobre àmplies capes de la població per imposar-se i salvar els seus interessos. Quan actuen d'aquesta manera, despersionalitzen. El coratge és l'antídot de la por. Segona. Davant del menysteniment, dignitat. Quan Jesús es troba gent prostrada en una illitera, paralítica al costat d'una piscina, malalta o marginada, el que els diu de manera nítida els convida a alçar-se. Posar-se dempeus. Un símbol clar del reconeixement i de la recuperació de la seva dignitat. Quan algú s'empodera, no és fàcilment manipulable. Sap el que vol. Ja no s'arrossega per terra. Alçar-se no és signe d'orgull ni de vanitat ni de rebel·lia, sinó de viure la pròpia dimensió humana en dignitat i en situació d'igualtat. Els poders de tot tipus tenen el risc de preferir persones submises per continuar exercint el seu domini. S'estimen més súbdits que no pas ciutadans. Costa alçar-se perquè moltes persones s'instal·len en la indefensió apresada. En aquests escenaris, els poders campen al seu gust. En canvi, Jesús ensenya la dignitat.

Tercer. Davant de la imposició, decisió personal. Jesús no imposa. Exerceix la pedagogia de la proposta. Convida, estimula, comprèn... Només és bel·ligerant contra el poder abusiu, que es prendrà la venjança de condemnar-lo a mort. Proposta al jove ric, després de mirar-se'l amb afecte: «Si vols ser perfecte...» La resposta és negativa, però li respecta la decisió. Al paralític de la piscina de Siloè li pregunta: «Et vols curar?» No salva en contra de la voluntat. Fins i tot l'àngel requereix l'acceptació de Maria. El pare

Una persona que sucumbeix a la por deixa de ser lliure, es paralitza, viu com a esclava, traeix la seva consciència, perd l'alegria

del fill pròdig li respecta la decisió d'anar-se'n de casa i marxar cap a països llunyans. Els poders solen manipular i imposar. Si cal, amb tota violència. Sense escrúpols. Envernissen les seves actuacions amb enganys i distorsions mediàtiques. Es reserven les decisions importants, mentre regalen pa i circ per distreure el personal. Jesús no vol construir el Regne sense aconseguir l'acceptació dels destinataris. La llibertat està en joc.

Finestra a la vida

Victòria Molins, s.t.j.
viquimolins70@gmail.com

Més que viure... sobreviure

Una frase que em va dir un noi l'altre dia em va impressionar i em va refermar en una idea que sembla molt negativa, però que, per desgràcia, només és realista: crec que hi ha algunes persones que no tenen lloc en aquest món. O, almenys, no el saben o el poden cercar. La frase va ser expressada en forma de pregària: «El meu gran desig en aquest moment ningú no me'l

El gran desig de moltes persones és començar a viure en comptes de sobreviure

pot aconseguir: començar a viure en comptes de sobreviure, que és el que faig ara.»

Impressionant!, però hem d'acceptar que per a moltes persones en diferents llocs del nostre planeta és una realitat que cada dia perceben. Mentre la gent que els

envolta viuen —i alguns amb unes condicions que els permet luxes i capricis inaccessibles per a la majoria— la vida de cada dia se'ls fa tan feixuga que només tracten de sobreviure a les penúries i calamitats que els envolten. A alguns la resiliència —o capacitat de superació— encara els ajuda a lluitar, però altres no tenen ni esma per sortir de la situació després de rebre dia rere dia desenganys davant les oportunitats que acaben en una nova frustració. Vaig ser testimoni d'un d'aquests esdeveniments que em va ferir com si m'ho haguessin fet a mi.

El problema de cercar un habitatge una mica digne és dels més greus en aquest moment, quan els lloguers s'enfilen desorbitadament i quan les condicions són cada vegada més difícils i amb més exigències per als pobres.

Dos amics que viuen en condicions ínfimes van pensar que unint les seves dues pagues mínimes podrien accedir a un pis de pocs metres quadrats.

Impossible trobar-lo a Barcelona. Cercant per internet, i en un poble de la rodalia, en vam trobar un que estava bé per a les seves butxaques. Almenys podrien pagar el lloguer i ja s'arreglarien en menjadors socials i altres ajudes...

Una germana de la meua comunitat i jo vam decidir acompanyar-los per fer-los de valedores. Vaig trucar per telèfon, vaig explicar que no era per a mi, sinó per a dos homes amb les condicions que els vaig explicar... I vam quedar per una data i una hora. A l'hora en punt érem allà amb una bona càrrega d'il·lusió per totes dues parts. S'havien arreglat amb els millors vestits, tal com els vam aconsellar. Però quan la vida dona cops per tot arreu i la salut no acompanya, l'aspecte exterior delata.

No sé si ells en van ser conscients, però ni a la meua germana ni a mi se'ns va passar per alt la mirada dirigida als nostres amics.

I des d'aquell moment van començar a posar dificultats. «Ah, no, sense nòmina no podem fer el contracte.» «Però si ja els vaig dir per telèfon que tots dos tenen la paga no contributiva i que, ajuntant-les, hi arriben, i que no deixaran mai de pagar...»

Impossible! Tot el goig i l'esperança que havien alimentat se'n va anar en orris en un moment. Ells que s'havien fet tantes il·lusions per començar a viure han de continuar sobrevivint.

CatalunyaCristiana

Director: Mn. Jaume Aymar i Ragolta

Redactors: Eduard Brufau, Miquel Àngel Codina, Rosa M. Jané, Carme Munté, Joan Andreu Parra, Rosa Peraire

Lingüista: Montserrat Pibernat

Arxiu i fotografia: Eulàlia Grande

Corresponsals: Víctor Gay, GIRONA; Miquel Àngel Martín, LLEIDA; Cristina Sánchez, MALLORCA; Júlia Ayala, SOLSONA; Joan Boronat, TARRAGONA; Víctor M. Cardona, TORTOSA; Patrícia Navas, URGELL; Xavier Bisbal, VIC; Javier Molina, EL CAIRE; Ana Alba, JERUSALEM

Col·laboradors d'aquesta setmana: Àngel Almazan, Pilarín Bayés, Agustí Borrell, Lucía Caram, Montserrat Claveras, Agustí Codinach, Núria Ferret, Jaume González, Joan Guiteras, Samuel Gutiérrez, Andreu Ibarz, Josep M. Massana, Joan A. Mateo, Ignasi Miranda, Victòria Molins, Glòria Monés, Francesc Nicolau, Joan Pallarès-Personat, Salvador Pié, Armand Puig, Josep O. Pujol, Quique, Ignasi Ricart, Josep Rius-Camps, Lluís Serra, Valentí Serra, Teresa Solà, Sebastià Taltavull, P-J Ynaraja

Redacció, administració, publicitat i promoció:

C/ Comtes de Bell-lloc, 67-69 - 08014 BARCELONA
Tel. 934 092 810, Fax 934 092 775

a/e: redaccio@catalunyacristiana.cat (Redacció)

a/e: administracio@catalunyacristiana.cat

(Administració i subscripcions)

a/e: publicitat@catalunyacristiana.cat (Publicitat)

Pàgina web: www.catalunyacristiana.cat

www.facebook.com/catalunyacristiana

Fundadors: Mn. Joan E. Jarque i Mn. Francesc Malgosa

Edita: Fundació Catalunya Cristiana per a l'evangelització i la cultura

Administració: Isabel Giral (comptabilitat), Janet Duatis (subscripcions)

Autoedició i compaginació: Carlos Aguado

Impressió: Impressions Intercomarcals, SA Ctra. C-1.411, Km 34. Polígon industrial El Cementiri. Tel. 938 788 403. Fax 938 788 212 - 08272 SANT FRUITÓS DE BAGES - DLB 14.387/79

Difusió controlada per

Membre de l'APPEC
Associació de Publicacions Periòdiques en català

SUBSCRIPCIONS ANUALS EN CATALÀ O CASTELLÀ

Catalunya, resta de l'Estat espanyol i Andorra: 135 €

Gibraltar i Portugal: 135,01 €

Resta d'Europa: 213,25 €

Amèrica i Àfrica: 250,01 €

Àsia i Oceania: 325,05 €

El setmanari rep l'ajut del Departament de Presidència de la Generalitat de Catalunya

Carta dominical

La santedat, un camí d'amor

Ja ha començat el curs als diferents centres de formació de l'arxidiòcesi. He tingut el goig de participar en molts dels seus actes d'inauguració. I precisament aquest diumenge voldria tenir un record pel sant a qui devem el nom del nostre Ateneu Universitari.

Qui va ser sant Pacià? Un home famós per la seva vida i per la seva paraula, documentat com el segon bisbe de Barcelona. Es creu que va morir cap a l'any 390. Se'l considera Pare de l'Església d'Occident. Va ser venerat des del segle VI com a sant i les seves relíquies es conserven a la basílica dels Sants Màrtirs Just i Pastor de Barcelona. En el prefaci de la missa dels sants, es diu que ells són intercessors nostres i exemples per a les nostres vides. Per tant, si sant Pacià és patró del nostre Ateneu no ho és només perquè l'imitem en l'estudi de la teologia i de les ciències humanes, que cal fer-ho, sinó també, i de manera especial, perquè l'imitem en la seva santedat. De què

serveix un gran teòleg, un gran professional, si la seva vida no reflecteix la grandesa de Déu, la seva santedat? El Senyor ens diu a tots: «Sigueu perfectes com el vostre Pare celestial és perfecte» (Mt 5,48).

La santedat és descobrir i assaborir que Déu ens estima amb un amor personal, irrepetible, únic i, consegüentment, comporta la nostra decisió d'estimar-lo amb un amor gran i personal. Quan treballem o estudiem, si ho fem des del cor, podem descobrir i viure aquest amor únic i personal de Déu. El Senyor vol viure una gran aventura d'amor amb tots nosaltres, però cal que ens deixem estimar, que no hi posem obstacles, que no dubtem d'Ell, encara que la nostra vida tingui aspectes tènols i de molta fragilitat.

El beat Charles de Foucauld té una pregària preciosa, que m'agradaria que féssim nostra. En ella, fa que Déu ens digui: «Conec la teva misèria, les

lluïtes i tribulacions de la teva ànima, la debilitat i les xacres del teu cos; conec la teva covardia, els teus pecats i les teves febleses. Malgrat tot et dic: dona'm el teu cor, estima'm tal com ets.»

Abandona't a les mans del Senyor. No tinguïs por. Ens cansarem més nosaltres de pecar que Déu de perdonar-nos. El papa Francesc ens ho repeteix molt sovint: «Déu no es cansa de perdonar.» Acol·lim amb goig el seu perdó i la seva misericòrdia. Submergim-nos en l'oceà del seu amor. Donem-li el nostre cor avui i sempre.

Benvolguts germans i germanes, que la nostra habitació, que la nostra llar, siguin també un espai i una ocasió de centrar la nostra vida més i més en l'amor. La nostra vida no tindrà sentit si no estimem amb totes les forces i amb tot el cor el Senyor. Des de l'amor a Déu, des del cor de Déu, podrem viure estimant. Amb la nostra pregària i sacrifici, amb la nostra vida lliurada per amor, contribuirem a la salvació del món.

Joan Josep Omella
Omella

Cardenal arquebisbe de Barcelona

Als quatre vents

L'economia, al servei de l'home

Com passa amb totes les professions, també es fan acudits dels economistes, com el que diu: «Hi ha tres classes d'economistes: els que saben sumar i els que no en saben.»

Els economistes han de suportar la càrrega d'equiparar-se en les seves previsions econòmiques, però no caldria criticar-los per això, perquè tots sense excepció ens manegem en el món de l'economia, des d'un gran o petit empresari fins a la família, que compta els seus ingressos i despeses per veure si pot arribar a final de mes.

S'explica que Dalí sabia treure profit dels seus dots artístics de la manera més insospitada. Quan sortia a sopar, a l'hora d'abonar el compte al restaurant treia el seu xec, escrivia el muntant, però en el revers feia un dibuix i el signava, assegurant-se així que l'amo preferiria guardar-lo i emmarcar-lo abans que lliurar-lo al banc.

Considerem, doncs, que hi ha excepcions, però l'habitual és que ens manegem amb els conceptes bàsics econòmics com els ingressos, les despeses, els estalvis, impostos, les inversions, pèrdues i guanys.

Res d'això està renyit amb l'Evangeli. Els cristians no vivim de l'aire i hem d'estar familiaritzats amb les idees elementals de l'economia. Jesucrist no va rebutjar que algú fes fructificar els seus talents, ans al contrari; ni va condemnar pagar impostos o prestar diners. Sí que va condemnar l'avarícia, la usura, l'emmagatzematge de béns amb l'afany exclusiu de passar-ho bé, la injustícia i totes les altres desviacions d'un ús correcte dels diners.

La Doctrina Social de l'Església accepta «la propietat individual aconseguida mitjançant el treball

i l'ús de la seva intel·ligència i llibertat» (Joan Pau II); l'activitat econòmica en què predominin relacions autènticament humanes, de sociabilitat, solidaritat i reciprocitat (Benet XVI) i evitant «l'adoració de l'antic vedell d'or, que ha trobat la seva versió nova i despietada en el fetitxisme dels diners i en la dictadura de l'economia sense rostre» (Francesc).

L'economia ha d'estar al servei de l'home, no a l'inrevés. Per exemple, el «treball per objectius» pot ser una fórmula d'estímul del treballador sempre que no el porti a dir mitges veritats als clients o a caure en l'ansietat personal per aconseguir el que s'ha proposat.

Com en tants camps, no hi ha regles fixes, però sí un substrat moral que ha d'impregnar les decisions, donant prioritat en cada cas a la consciència i al deure de solidaritat amb els més necessitats.

Jaume Pujol Balcells

Arquebisbe de Tarragona
i Primat

Inici

Edició digital 2015

Hemeroteca

Promocions

Aquesta Setmana

Església Catalunya

Església Espanya

Església Món

Vaticà

La Bona Notícia
també
a internet

www.catalunyacristiana.cat

ENTRA A LA PÀGINA WEB
I CONSULTA LA NOSTRA
HEMEROTECA.
HI TROBARÀS 35 ANYS
DE PREMSA RELIGIOSA.

Catalunya Cristiana col·labora amb

Lectures

Diumenge XXXI de durant l'any

Lectura primera

Mt 1,14b-2,2b.8-10

Heu abandonat el camí dret i, en veure com jutjàveu, molts s'han allunyat

Lectura de la profecia de Malaquies:

Jo soc el rei dels reis, diu el Senyor de l'univers, i tots els pobles reverencien el meu nom. I ara, sacerdots, us adverteixo que si no feu cas de mi, si no esteu atents a honorar el meu nom, us trauré el poder de beneir. Vosaltres heu abandonat el camí dret i, en veure com jutjàveu, molts s'han allunyat. Heu violat l'aliança que jo havia fet amb Levi, diu el Senyor de l'univers. Per això, jo faré que tot el poble perdi l'estima i el respecte que us tenia, tal com vosaltres ho heu fet amb mi, per no haver seguit els meus camins i haver jutjat amb parcialitat. No tenim tots un mateix pare? No ens ha creat el mateix Déu? Per què som deslleials els uns amb els altres i violem així l'aliança dels nostres pares?

Salm responsorial

130

El meu cor no és ambiciós, Senyor,
no són altius els meus ulls;
visc sense pretensions de grandeses,
o de coses massa altes per a mi.

R. *Guardeu-me en pau als vostres braços, Senyor.*

Em mantinc en una pau tranquil·la,
com un nen a la falda de la mare,
tot esperant els vostres dons. **R.**

Israel espera en el Senyor
ara i per tots els segles. **R.**

Lectura segona

1Te 2,7b-9.13

No solament us volíem fer participar de la bona nova de Déu, sinó que us hauríem donat fins i tot les nostres pròpies vides

Lectura de la primera carta de sant Pau als cristians de Tessalònica:

Germans, entre vosaltres ens férem amables com les mares quan acaronen els seus fills. Així, amb el desig de guanyar-vos, no solament us volíem fer participar de la bona nova de Déu, sinó que us hauríem donat fins i tot les nostres pròpies vides, de tant que us vam fer estimar. Ja recordeu, germans, com era el nostre esforç i el nostre cansament: per no ser una càrrega a ningú, treballàvem nit i dia, mentre us anunciàvem la bona nova de Déu. I ara no deixem mai de donar gràcies a Déu, recordant que, quan rebéreu de nosaltres la paraula de Déu, l'acollíreu com allò que és de veritat: no paraula d'homes, sinó paraula de Déu, que treballa eficaçment en vosaltres, els qui heu cregut.

Al·leluia

Mt 23,9a-10b

*De Pare, només en teniu un, que és el del cel;
de Guia, només en teniu un, que és el Crist.*

Evangeli

Mt 23,1-12

Diuen i no fan

Lectura de l'evangeli segons sant Mateu:

En aquell temps, Jesús digué a la gent i als deixebles: «Els mestres de la Llei i els fariseus us parlen des de la càtedra de Moisès: compliu i observeu tot el

Glòria Monés

que us manen, però no feu com ells, perquè diuen i no fan. Preparen farcells pesadíssims i els carreguen a les espatlles dels altres, però ells no volen ni moure'ls amb el dit. En tot obren per fer-se veure de la gent. Per això es fan ben grosses les filacteries, i les borles, ben llargues; els agrada d'ocupar els primers llocs a taula i els primers seients a les sinagogues, i que la gent els saludi a les places i els doni el nom de rabí, o sigui "mestre". Però vosaltres no us heu de fer dir mestres, perquè, de mestre, només en teniu un, i tots vosaltres sou germans; ni heu de donar a ningú el nom de pare aquí a la terra, perquè, de pare, només en teniu un, que és el del cel; ni us heu de fer dir guies, perquè, de guia, només en teniu un, que és el Crist. El més important de vosaltres ha de ser servidor vostre. Tothom qui s'enaltirà serà humiliat, però tothom qui s'humiliarà serà enaltit.»

Consultori bíblic

Ignasi Ricart

Claretà i
biblista

Per què les cartes que va escriure sant Pau formen part del Nou Testament i són llegides a missa?

L'apòstol sant Pau forma part de la «tradició» més autèntica i original del Nou Testament. Primer va ser «perseguidor» de Crist, dels cristians: «Saule, respirant encara amenaces i mort contra els deixebles del Senyor, anà a trobar el gran sacerdot i li demanà cartes adreçades a les sinagogues de Damasc per endur-se'n presos a Jerusalem els qui trobés adherits al Camí del Senyor, tant homes com dones» (Ac 9,1-2). Però va trobar-se amb el Crist ressuscitat, camí de Damasc.

De llavors ençà, esdevingué apòstol i proclamador de l'Evangeli de Jesucrist mort i ressuscitat. Pau escriu a 1 Corintis 15,3: «Us transmeto la mateixa tradició que jo havia rebut...» Pau és, doncs, un testimoni fidel dels orígens de l'Església. Així com Pere va ser l'apòstol dels jueus, Pau va ser l'apòstol dels pagans: ell va portar l'Evangeli als no jueus i el va predicar per tota la conca mediterrània, ja que la salvació era per a tothom. A l'Església llegim les cartes de sant Pau perquè són un tresor que ens permet besllumar la vida de les comunitats cristianes primitives.

Per a consultes: redaccio@catalunyacristiana.cat

Comentari de la Paraula

Josep Rius-Camps

Teòleg i biblista /
riuscamps@yahoo.es

El més gran d'entre vosaltres serà el vostre servidor

En el marc imponent del Temple de Jerusalem, després que Jesús l'hagués titllat de «cova de bandits» (Mt 21,13), els summes sacerdots i els ancians del poble, flanquejats pels fariseus, els saduceus i els mestres de la Llei, s'han anat rellevant per qüestionar la seva autoritat i mirar d'enxampar-lo en alguna expressió comprometedora, com ara la qüestió candent de pagar o no el tribut al Cèsar, i així poder-lo acusar davant l'autoritat romana. «Aleshores Jesús s'adreçà a les multituds i als seus deixebles dient: "A la càtedra de Moisès s'han assegut els escribes i els fariseus."» Inicia així una sèrie d'acusacions contra els mestres de la Llei i els fariseus.

Primerament adverteix la gent sobre la seva hipocresia: «Feu, doncs, i observeu tot allò que diguin, però no imiteu la seva conducta, perquè diuen i no fan. Lliguen, en efecte, càrregues pesades i insuportables i les posen sobre les espatlles dels homes, però ells ni amb el seu dit les volen moure.» Denuncia tot seguit la seva ostentació religiosa: «Totes les seves obres les fan per ser vistos pels homes» i l'afany de protagonisme: «Amen els primers llocs als banquets, els primers seients a les sinagogues, les salutacions a les places i fer-se dir pels homes "Rabí, rabí"». Preveient que a l'interior de la comunitat cristiana es repetiran conductes semblants, adverteix els seus deixebles: «Vosaltres, però, no us feu dir "rabí", perquè un de sol és el vostre guia, però tots vosaltres sou germans; ni us feu dir "pare" a la terra, perquè un de sol és el vostre Pare, el que està en els cels; ni us feu dir "guies", perquè un de sol és el vostre guia, el Messies.» L'únic mestratge que ens guia pel bon camí és el de Jesús. Ho rubrica amb una frase que es va obrint pas lentament en les esglésies i en la comunitat humana: «El més gran entre vosaltres serà el vostre servidor», posant-se ell mateix com exemple en treure's el mantell i cenyir-se la tovallola per rentar els peus als deixebles.

Calendari de la setmana

Lectures de la missa, santoral i altres celebracions

(CICLE LITÚRGIC A; FERIAI I)

Temps de durant l'any

(SALTERI: SETMANA 3)

NOVEMBRE

5. DIUMENGE

Diumente XXXI de durant l'any, Verd. Lectures: Malaquies 1,14b-2,2b.8-10 / Salm 130 / 1 Tessalonicencs 2,7b-9.13 / Mateu 23,1-12

SANTORAL: Àngela de la Creu, rel. i fund.; beata Maria Ràfols, rel. i fund.; Zacaries i Elisabet

6. DILLUNS

Sants Pere Poveda i Innocenci de la Immaculada Canoura Arnau (MO), Vermell. Lectures: Romans 11,29-36 / Salm 68 / Lluc 14,12-14. Barcelona: **Sant Sever** (MO), Vermell.

SANTORAL: Beatriu, vg.; Lleonard de Noblac, ab.

7. DIMARTS

Fèria, Verd. Lectures: Romans 12,5-6-16a / Salm 130 / Lluc 14,15-24. Lleida i Tarragona: **Beat Francesc Palau i Quer** (ML), Blanc.

SANTORAL: Carina, vg. i mr.; Ernest, mr.; Florenci, b.; beat Jacint-Maria Castañeda, prev. i mr.; Severí, mr.

8. DIMECRES

Fèria, Verd. Lectures: Romans 13,8-10 / Salm 111 / Lluc 14,25-33

SANTORAL: Deodat I, p.; beata Elisabet de la Trinitat, rel.; Sever, Severià. Carpòfor i Victorià, mr.

9. DIJOUS

Dedicació de la Basílica del Laterà (F), Blanc. Lectures: Ezequiel 47,1-2.8-9.12 / Salm 45 / Joan 2,13-22

SANTORAL: **Sant Crist de Balaguer**. Teodor, mr.

10. DIVENDRES

Sant Lleó el Gran (MO), Blanc. Lectures: Romans 15,14-21 / Salm 97 / Lluc 16,1-8. Solsona: **Dedicació de la Catedral** (S), Blanc.

SANTORAL: Andreu Avel·lí, prev.; Teopista, vg.; Tiberi, mr.

11. DISSABTE

Sant Martí de Tours (MO), Blanc. Lectures: Romans 16,3-9.16.22-27 / Salm 144 / Lluc 16,9-15

SANTORAL: Menna, mr.

El sant

Per Eduard Brufau

Sant Pere Poveda

Un dels màrtirs més coneguts de la persecució religiosa que va tenir lloc en esclatar la guerra civil espanyola és sant Pere Poveda (1874 – 1936). Nascut a Linares en una família creient i pietosa va sentir de jove la crida a la vocació sacerdotal i va estudiar als seminaris de Jaén i Guadix. Va ser ordenat prevere als 23 anys. La seva primera destinació va ser entre famílies molt pobres de la província de Granada, que vivien en coves; impressionat per aquestes condicions de vida va fer construir-hi una escola per assegurar una educació mínima als nens. Posteriorment sant Pere Poveda va ser

enviat a Astúries i finalment Madrid, i va continuar plenament implicat en la pastoral educativa dels pobres i preocupat per la qüestió social a l'Espanya del moment. Per això l'any 1911 va fundar la Institució Teresiana. També va escriure diverses obres sobre pedagogia, catequització i qüestions socials. El juliol del 1936 va ser afusellat a Madrid per la seva condició de cristià i sacerdot.

«Nosaltres ho som»

Dins de la producció del director alemany Philip Gröning destaca el film documental *El gran silenci* (2005), sobre la Gran Cartoixa (França), que li va valer el reconeixement internacional i diversos guardons. Es tracta d'una obra d'art, recomanada per a tota persona que tingui en el seu cor el desig de Déu.

D'ella en volem destacar una escena, singular per diversos motius. Es tracta d'un dels pocs moments en què sentim les veus d'aquells monjos, en un context de distensió, mentre gaudeixen de la prescrita «recreació» sota el sol del migdia. És llavors quan un d'ells, informalment, planteja si no seria millor suprimir un modest ritu que consisteix a mullar-se les mans a la petita font, propera al refectori, abans d'entrar-hi, i d'assecar-se ràpidament en una tovallola blanca i subtil, que la càmera ens ha mostrat, moments abans, moguda gràcilment per una brisa suau. Aquest suggeriment desperta un breu debat entre els cartoixans sobre el valor dels signes, malgrat la seva poca o nul·la eficàcia pràctica. Amb bon humor s'exposen les raons a favor o en contra

d'aquesta supressió, fins que algun d'ells fa el pas de l'anècdota a la categoria, parlant de la importància dels signes per a la seva vida segons l'escola de sant Bru. Finalment, algú (el prior?) afirma amb suavitat i convicció: «Els signes no són qüestionables; nosaltres ho som.»

Més enllà del valor dels ritus en una vida cartoixana i monàstica en general, que són compresos com les parets d'un edifici, com s'afirma en la breu conversa, ens crida l'atenció la darrera frase: «Nosaltres ho som.» És a dir, nosaltres som un signe en el cor de l'Església enmig del món. Aquest és el valor de la nostra existència monàstica que arrela en una vida cristiana construïda a partir de l'Encarnació del Verb, i que té la seva prolongació, a través de la Pasqua, en la santa Església, admirable sagrament nascut del costat de Crist adormit a la Creu (cf. *Sacrosanctum concilium*, 5).

I la vida monàstica no és pas una cosa aliena o en paral·lel a la vida baptismal. El que afirmen els cartoixans, davant la càmera discreta de Gröning, pot i s'ha de dir de tot cristià perquè la

seva vida es compregui des de Crist, lluny de tot intel·lectualisme i moralisme, a fi de no convertir la fe en mer humanisme, en escola de valors aptes per a una convivència social pacífica i constructiva, però impotents per rescatar-nos del poder de les tenebres i portar-nos a la comunió vital amb Déu.

No es pot, doncs, pensar la fe dins l'Església si no és amb un pensar sacramental. Fer el contrari no només és prescindir de la Sagrada Escripura sinó procurar, conscient o inconscientment, l'eliminació del catolicisme. Així ho afirmava el Papa: «El despertar de la fe passa pel despertar d'un nou sentit sacramental de la vida de l'home i de l'existència cristiana, en el qual allò visible i material està obert al misteri de l'etern» (*Lumen fidei*, 40).

Sense aquesta mentalitat, on el signe procura identitat i missió, no és possible celebrar amb autenticitat i intel·ligència creient la sagrada litúrgia. En definitiva, no és possible una vida cristiana on la quotidianitat sigui llavor d'eternitat.

Jaume González Padrós

Professor de l'Institut Superior de Litúrgia de Barcelona

Horaris per viure, nova lluita dels treballadors

El bisbe Taltavull s'acomiada de l'ACO en la seva 64a Jornada General

J.A.P.

Uns horaris que convergeixin amb Europa per recuperar temps personal, per a la família i per al compromís cívic és la proposta que Fabian Mohedano, treballòleg i parlamentari, va explicar a la ponència que va fer a la Jornada General de l'Acció Catòlica Obrera el 12 d'octubre passat. Els arguments de Mohedano, artífex del Pacte per la Reforma Horària, s'empelten en la línia d'actuació que es treballarà aquest curs al Moviment, la responsabilitat a l'ACO.

En el manifest que l'ACO ha preparat per a aquest curs —i que porta per lema «Perquè on tens el tresor, hi tindràs el cor»— ja es constata com les condicions actuals per assumir responsabilitats es compliquen: «El capitalisme ens ha construït una gàbia d'or, amb un ritme de consum embogit, on l'individualisme ha arrelat en les persones (tot el moviment associatiu té dificultats per assumir responsabilitats).» I avui, com ahir, «Jesús ens convida a sortir de la gàbia, a renunciar a tot allò que ens dificulta fer del Regne una realitat avui».

En la trobada s'ha acomiadat com a president Jesús Jiménez, després d'haver prestat aquest servei els darrers quatre anys. De moment, no s'ha trobat relleu i, per tant, hi haurà només presidenta, Maria Martínez, al capdavant de l'ACO. L'Eucaristia ha estat presidida pel bisbe Sebastià Taltavull i, a la pràctica, ha estat un comiat ja que el proper mes marxarà a la seva nova responsabilitat episcopal, com a bisbe de Mallorca: «Gràcies perquè heu ajudat a configurar-me. Quan aneu a Mallorca, demaneu per Cal Bisbe i digueu que sou amics meus, us diran on soc», va confiar als assistents i va ser saludat amb una llarga ovació.

La situació actual que viu el país també es va fer present: els presidents van informar que s'està en contacte amb els militants de les diòcesis d'Alacant, Còrdova i Madrid, i que

«El capitalisme ens ha construït una gàbia d'or, amb un ritme de consum embogit, on l'individualisme ha arrelat en les persones»

Missa presidida pel bisbe Taltavull.

la voluntat és que el moviment es mantingui cohesionat en aquests moments difícils i de molta tensió. L'ACO s'ha sumat a diversos pronunciaments davant dels fets recents (Pastoral Obrera de Catalunya) i ha elaborat comunicats propis, respectant les diferents sensibilitats que hi ha en el si del Moviment i fermes en la denúncia contra la vulneració de drets humans. A la pregària del matí també s'hi va fer referència: «Pare nostre, pare dels que estaven a favor del referèndum i dels que no ho estaven.»

A la convocatòria, que arriba a la 64a edició van assistir-hi en diferents moments del dia unes 350 persones militants, amics i simpatitzants. També es va poder seguir a través de xarxes socials amb l'etiqueta #JGACO2017.

La pregària per la pau al Sant Crist d'Igualada

Xavier Bisbal

La iniciativa de les tres parròquies d'Igualada i dels Priors de fer una pregària per la pau al Sant Crist d'Igualada va desbordar les previsions i va omplir la basílica de Santa Maria. Centenars de fidels van omplir el temple i van obligar que l'acte, inicialment previst a la seva capella del Sant Crist, es traslladés a l'altar major i obligués a moure la imatge.

Prèviament a la pregària, es va celebrar la missa per la justícia i per la pau. En la seva homília Mn. Xavier Bisbal, rector i moderador, va recordar «que venim a l'església, per buscar la pau. No per excitar-nos més, tot al contrari. Per asserenar-nos, per agafar aire, per fer una parada, per oxigenar i pacificar el nostre interior perquè ens faci instruments de pau al nostre món». I va demanar «fraternitat, perdó, tranquil·litat, intentar pensar abans de parlar, evitar baralles, diàleg i compassió».

La pregària pública al Sant Crist, acompanyada amb els cants del grup *Laude*, va ser introduïda amb aquestes paraules: «Avui ens reunim per pregar conjuntament davant la imatge del Sant Crist d'Igualada, Jesús Crucificat, per la

pau a Catalunya: perquè no hi hagi més violència, ni física ni verbal, i perquè hi hagi respecte i concòrdia entre tots els igualadins i tots els catalans, pensem com pensem, defensem el que defensem. I aquest és el propòsit. En moments d'angoixa i en algunes necessitats públiques, els igualadins sempre hem acudit al Sant Crist.»

Després en l'oració es va demanar al Sant Crist «mireu els igualadins i els catalans, angoixats pel perill de la violència i que viuen amb inquietud els esdeveniments del present. Consoleu els qui sofreixen, inspireu les decisions dels qui governen, toqueu el cor dels qui tenen instints de violència, que miren els altres amb sospita i obliden que tots som germans».

A continuació els priors del Sant Crist van llegir una sèrie de textos, intercalats amb cants, de sant Pau, del papa Francesc, del bisbe de Vic, dels abats de Catalunya, del doctor Torras i Bages, d'Armand Puig i del nobel de la Pau Óscar Arias. Després de les pregàries dels fidels i de la pregària de la pau de sant Francesc d'Assís, la llarga corrua de fidels va procedir a la veneració de la imatge, un fet extraordinari en aquestes dates a causa dels moments històrics que ens toca viure.

**CERTIFICATS MÈDICS
CARNET DE CONDUIR
NÀUTICA I ARMES**

CENTRE MÈDIC PLAÇA MOLINA

DR. RAFAEL SOLANAS ANGLADA

- COTXE, MOTO I CICLOMOTOR
- PSICOTÈCNICS
- LLICÈNCIA D'ARMES
- LABORALS I ESCOLARS
- NÀUTICA

INFORMEU-VOS-EN:
Tel. 932 188 826
Mòbil: 639 474 741
c/ Balmes, 281, entr. 2n
08006 Barcelona

LABORABLES

De 10 a 13 h i de 16 a 20 h

Les persones que es presentin amb un exemplar de *Catalunya Cristiana* tindran un descompte de 10 euros

www.centromedicoplazamolina.es

Els moments de crisi i canvis

Crisi i canvi, dos moments de la vida d'un ésser humà i d'una societat que per reacció espontània tendim a rebutjar o negar. Són moments de la vida, l'una conseqüència de l'altre: la crisi demana el canvi i el canvi produeix crisi. Podríem dir que és alguna cosa inevitable. A més, el sosteniment i el progrés de la vida es realitzen mitjançant les crisis i els canvis.

El tarannà personal, i una mena de tarannà social, donen la direcció de la nostra resposta a la crisi i al canvi: ens podem tancar, ens podem defensar, ens podem tornar agressius, la podem negar, fins i tot, la podem agreujar. Però, com a dinàmica inexorable, tota crisi arriba a port, i tot canvi es produeix. Vivim una situació, en la nostra Catalunya i al nostre món, de canvi i crisi. Es fa urgentment necessari una mena de replegament en nosaltres mateixos, en les nostres tradicions, en la nostra cultura per després, desplegar les accions, formes, aptituds i actituds més adients per aprofitar el moment crític i variable. Les reaccions originades des de posicions o sentiments que bloquegen, només produiran major confusió i patiment.

Paradoxalment, és un bon moment per posar en marxa, fins i tot, per posar a prova l'Evangeli de Jesús. La pietat de Jesús. El tarannà i la solidesa espiritual de la gran tradició cristiana. És l'hora dels seguidors, deixebles fidels de Jesús de Natzaret.

RICARD BARBA MONSALVE
Prevere

La cura de la casa comuna

En el context de la proclamació de 35 nous sants a Roma, el Papa va anunciar la celebració d'un Sínode de Bisbes de l'Amazònia, pulmó de gran importància per al nostre planeta, que se celebrarà a Roma, l'octubre del 2019; una trobada que serà una ocasió privilegiada per proposar camins nous per a l'evangelització d'aquella porció del Poble de Déu, especialment dels indígenes, sovint oblidats i sense perspectiva d'un futur serè.

Penso que també és una ocasió per seguir proposant al món, en sintonia amb l'encíclica *Laudato Si*, una ecologia integral, que passa pel respecte incondicional de la vida humana i la cura de la casa comuna, la Terra, que clama pel dany que li provoquem a causa de l'ús irresponsable i de l'abús dels béns que Déu hi ha posat.

JESÚS DOMINGO MARTÍNEZ
Girona

El sentit de la vida

No cal dir que la vida és provisional i que la mort —veritat absoluta— es presenta inesperadament, sense previ avís. Per tant, és important donar un sentit a la vida perquè, quan arribi l'hora del comiat, ens puguin recordar per l'amor que vam transmetre i la bondat que vam reflectir. La societat actual no ajuda a fomentar els valors de les persones; domina el materialisme, l'afany de posseir, el plaer d'allò que és immediat, l'egoisme de passar-ho bé oblidant les necessitats dels més desfavorits.

Déu ha gravat el sentit de la vida al cor de tota persona: «Faràs el bé i evitaràs el mal.» Difondre el bé, la generositat, l'amor i l'esforç personal en el treball diari és donar testimoni que les estructures de la societat s'apuntalen en bons fonaments.

Hi ha centenars de persones lliurades a ideals nobles: metges, investigadors, literats, professors dedicats a la docència..., que podrien ser tema als mitjans de comunicació per la seva tasca exemplar en benefici dels altres i de tota la societat.

Situats en primer lloc, veiem els missioners que deixen família, treball i posició estable, per portar l'amor i la paraula de Déu a països llunyans, per conviure amb els més marginats i n'aprenen la llengua i menjant com ells de l'escassa i pobra alimentació.

Siguem solidaris i donem suport de paraula i obra a tots els sacrificis i entrega de tantes persones que mereixen la nostra consideració i el nostre respecte perquè donen sentit a la seva vida.

M. TERESA ROYO
Terrassa

El Consultori

PREGUNTES I
RESPOSTES
SOBRE DOCTRINA
I MORAL
pel Dr. Joan Antoni
Mateo

Naturalesa corrupta

Un amic luterà em va dir que «l'home no pot fer res de bo» i que els catòlics som massa optimistes pel que fa a les possibilitats de la nostra naturalesa. Jo també ho crec, perquè, veient l'evolució del món, sembla que anem més cap enrere que cap endavant... Tinc raó? Què deia exactament Luter?

Planteja vostè una qüestió complexa. Potser seria bo dir alguna cosa sobre el pensament de Luter, ara que es compleixen els 500 anys de la Reforma. Luter estava molt preocupat per la qüestió de Déu i de la seva relació amb nosaltres, el preocupava com «tenir un Déu misericordiós». De fet, l'experiència cristiana es condensa en la percepció de Déu i de nosaltres mateixos en relació amb ell. Luter vivia angoixat. Experimentava intensament la seva realitat com a pecador i una imatge de Déu «justicier i temible» fins que se sentí profundament alliberat quan, al seu parer, va entendre correctament la doctrina de sant Pau sobre la justificació per la fe. Va entendre que la verdadera justícia de Déu és la que ens fa justos i ens regala la salvació, no per les nostres obres sinó per la confiança en Jesucrist, l'únic Redemptor, que ha fet tot el que calia per salvar-nos. Luter sent la incapacitat de les nostres forces sense la gràcia, però radicalitza aquesta doctrina de manera insostenible. Per a ell, és impossible que l'ésser humà pugui col·laborar activament en la salvació, perquè el pecat sempre roman i, pels mèrits de Crist, simplement no se'ns imputa. I aquí ve l'error d'un pessimisme antropològic radical. Efectivament, l'home no és bo per a res, perquè segons Luter, el pecat ha destruït totalment la natura i no hi ha deixat res de bo. Tot és infecte i corrupte, inclosa la raó de la qual Luter desconfia profundament. En canvi, la fe catòlica afirma que, si bé el pecat ha ferit greument la natura (la nostra humanitat) hi ha una resta bona, capaç de col·laborar amb Déu i d'obrir-se a la salvació. Malauradament, Luter no va saber veure que aquesta part bona i sana de la nostra humanitat hi és perquè és un do de la creació, un do de Déu i, per tant, pura gràcia. Aleshores hauria vist que és compatible afirmar la primacia absoluta de la gràcia (iniciativa de la salvació de Déu) i la seva capacitat per regenerar i transformar la nostra humanitat i no simplement dissimular el pecat, és a dir, no tenint-lo en compte. Així, no es pot sostenir que l'home no pot fer res de bo. Pot fer-ho perquè Déu ho fa possible i fa que nosaltres ho puguem fer cooperant lliurement. Amb els luterans s'ha fet molt de camí, però òbviament encara queda molt per superar la ferida que produí la reforma. I vostè, sigui una mica més optimista! Déu creu en la humanitat!

• Per enviar consultes al Dr. Mateo:
elconsultori@hotmail.com
www.balmesiana.org
apartat de correus 121 - 25620 Tremp (Lleida).

Podeu enviar les cartes a: redaccio@catalunyacristiana.cat

Amb bon humor

LA MISSIÓ DE L'ESGLÉSIA
ENCARA ÉS A LES BECEROLES.
ESTEU A PUNT ?

«Posar la Bíblia en mans de les dones és molt

Maria Clara Lucchetti Bingemer, teòloga brasilera

Joan Andreu Parra

Vitalitat, alegria i humor sa recorren les venes d'aquesta teòloga brasilera que parla un castellà perfecte amb sonoritats portenyes —imaginem, per osmosi lingüística amb el seu marit, l'argentí Einardo Bingemer. Maria Clara Lucchetti Bingemer (1949, Rio de Janeiro) és mare de tres fills, àvia de cinc nets, periodista i doctora en Teologia. Va inaugurar el curs de Cristianisme i Justícia el 16 d'octubre passat.

Va titular la seva conferència *Transformar l'Església i el món en femení, un enunciat que evoca esperança. La realitat, en canvi, és tossuda. És possible en un món encara tan masclista?*

La realitat és molt dura: entre un 25-50% de les dones d'Amèrica Llatina i el Carib pateixen violència domèstica. Però comença a haver-hi instruments com les comissaries de la dona que ha instaurat la Llei Maria da Penha [brasileira que va quedar parapègica després de les agressions del seu marit] i que permeten que l'agressor vagi a la presó. Les dones pobres en pateixen diàriament. A més, les nenes sovint són iniciades en la vida sexual pel pare, el germà o el cosí, i tenim joves que comencen la seva vida sexual amb una violació o estupro a la mateixa família. Hi ha tota una feina de conscienciació que no té un efecte immediat.

Entre les dones de classe mitjana hi ha més consciència de la igualtat. Per a les dones de les classes populars i més pobres, les Esglésies —en plural perquè també hi incloïen les pentecostals— són un camí intermedi de participació: fan grups amb altres dones, llegeixen la Bíblia... tot això fins i tot els dona força per prendre altres posicions.

Però en aquest sentit no tot és progrés...

Certament. A les classes amb més poder adquisitiu cal reflexionar si per emancipar-se cal esclavitzar altres dones: per exemple, dones de fer feines o les àvies, que molts cops són explotades.

També m'impresiona que cada vegada més parelles joves ben situades no vulguin tenir fills i sí animals; no és una elecció humana. O les dones que ajornen la maternitat perquè pensen que la seva fertilitat serà eterna o congelen els òvuls per a més endavant o que són mares sense company. Totes aquestes innovacions de l'enginyeria genètica poden ser un progrés tecnològic, però no sé si són humanitzadores.

A Llatinoamèrica les dones continuen sent caps de família i proveïdores del sosteniment?

Sí, especialment a les classes populars: és ella qui ho fa tot. A Llatinoamèrica l'home està molt esclafat per una feina molt dura i, sovint, alcoholitzat. Les dones no hi entren; tenen la consciència de tirar endavant la família, en són el cap i l'ànima. Pels fills fan qualsevol cosa, hi ha un instint maternal molt present.

El matrimoni Lucchetti-Bingemer a la seu de Cristianisme i Justícia.

També són cap i suport de l'Església. A la Conferència d'Aparecida un bisbe brasiler va admetre: «Hem de donar en el document una paraula a la dona, perquè si marxen, l'Església s'enfonsa.»

I no podem oblidar les religioses; són on ningú no vol anar. Tot i que no tinguin fills, viuen una maternitat, perquè generen vida i fecunditat. Amb 1.000 dòlars salven vides, fan projectes magnífics.

Una tesi seva és que la dona, com que està confinada a l'espai privat, no ha estat emmotllada segons la societat masculina i això representa una oportunitat d'inventar alguna cosa nova.

A la conferència em vaig referir a les Madres de la Plaza de Mayo. Van dur a la plaça pública el seu dolor privat, la seva orfandat dels fills desapareguts. Ara rescaten els nets, fills dels represaliats, que van ser donats en adopció a militars. Es tracta d'una lluita pacífica, amb una exigència per la veritat i en la qual treballen amb símbols incontestables. Un altre exemple és el d'un grup de dones xilenes del desert d'Atacama, on hi ha fosses comunes de l'època de Pinochet on els cossos no es descomponen i, de tant en tant, afloren. Elles continuen buscant ossos i restes, allà.

Tota aquesta creativitat ha generat pel·lícules, obres literàries i artístiques, ha inspirat internacionalment molta gent. A Rio de Janeiro, on visc, hi ha una violència urbana terrible i molt perillosa. Allà les dones protesten i convoquen la gent de forma nova, sobretot pacífica. Susan Sontag ja ha

«Per a les dones més pobres, les Esglésies són un camí de participació»

«Les religioses tot i que no tinguin fills, viuen una maternitat, perquè generen vida i fecunditat»

«Les dones són de la pau, aliades de la vida perquè la porten al ventre»

dit que «la guerra és un joc masculí»; certament, les dones són de la pau, són aliades de la vida perquè la porten al ventre.

La dona en l'Església

Les dones fa segles que es plantegen la seva situació eclesial sense que hagi canviat gaire. Vostè ha afirmat que «l'Església ha d'obrir camins i espais a la dona si desitja tenir futur». Per on es pot començar?

D'alguna manera, ja s'ha començat. Tenim dones liderant moviments en

l'Església: comunitats, aportant creativitat en la litúrgia o les teòlogues, que hem arribat per quedar-nos. Ara bé, caldria avançar i prendre's seriosament l'entrada de la dona en el ministeri teològic, i garantir-li un camp de treball amb estabilitat i ajudar-la a créixer en formació, tal com s'estimula els capellans. Llavors canvia el rostre de la teologia.

Llàstima que Francesc no tindrà temps de fer-ho tot i té altres prioritats, però hauria de ser obligatori que les religioses completessin el curs de Teologia. Tenen una formació insuficient i es transformen en treballadores de capellans; una dona no entra a la vida religiosa per a això.

I amb les dones laiques igualment: a l'Església li costa entendre que el laic necessita guanyar-se la vida; per a tasques eclesials cal contractar-lo amb salaris dignes i en condicions. Francesc ha criticat el clericalisme que, d'una banda inferioritza la dona i, de l'altra, imposa el poder pel fet de ser capellans.

Quina és realment l'actitud del papa Francesc amb les dones?

El Papa valora les dones i han tingut i tenen un paper molt important en la seva vida, la primera, la seva àvia Rosa. En la darrera visita a Colòmbia, va destacar que hi havia ciutats on ja no hi havia homes (morts o militaritzats) que havien estat reconstruïdes per dones. Això també s'ha notat en el grup que va crear sobre el diaconat femení; hi ha molta esperança en ell, però caldria que s'afanyés i en sortís alguna cosa. A més hi ha base historiogràfica.

revolucionari i potencialment alliberador»

Una teòloga que s'inspira en els místics

Lucchetti Bingemer és una capdavantera entre les teòlogues llatinoamericanes i compta amb una base sòlida perquè va completar la seva formació a Roma, animada pel pare João Batista Libânio. Com a periodista, va començar treballant a la Conferència Episcopal Brasileira i allà va observar amb admiració com els bisbes s'enfrontaven a la dictadura, denunciaven les tortures i defensaven els drets humans. «Em va donar un amor per aquella Església», recorda i va prendre la decisió d'estudiar Teologia; des de llavors fa més de quaranta anys que es mou per l'àmbit acadèmic.

Aquesta teòloga, que ha impartit formació a bisbes i clergues, ha hagut de lluitar contra estereotips i prejudicis de tot tipus: «He predicat recesos i en l'avaluació hi ha respostes gracioses: "Vostè no té experiència presbiteral, sí de mare." Doncs sí, a més de l'experiència de mare, també tenim més capacitats», defensa. No en va, va assessorar els bisbes en la preparació de la Conferència d'Aporecida.

A M. Clara Lucchetti se la pot trobar a la càtedra Carlo Maria Martini de la Pontifícia Universitat Catòlica de Rio de Janeiro, promovent el diàleg entre fe i secularitat, i investigant en la mística contemporània: «És un lloc de llibertat, de creativitat. Estudio aquests personatges estranys situats en els marges, en llocs molt seculars: Thomas Merton, Simone Weil, Etty Hillesum... són persones que em fascinen», sosté. Tot això ho ha destil·lat al llibre *El misterio y el mundo* (San Pablo, 2017).

Sembla que hem oblidat que a les primeres comunitats cristianes la dona hi tenia un paper molt rellevant.

Efectivament, Pau va ser format per Priscil·la i Àquila. Es mostra que la dona tenia un lideratge, va haver-hi fins i tot bisbesses. Després això es va perdre i és hora de recuperar-ho. Mirem les esglésies cristianes anglicana i protestant: tenen una experiència bona i positiva, i hi ha prou temps històric per avaluar-ho. Hi ha moltes resistències, però cal intentar trencar els murs i anar ocupant espais.

A la conferència es va referir al fet que «l'estigma d'Eva continua pesant sobre la dona en l'Església».

De fet, hi ha una discriminació pel cos, perquè aquest és l'argument per no ordenar dones. Diuen que en

Cristianisme i Justícia

«Si la dona tingués un paper més protagonista en l'organització de l'Església, aquesta seria més acollidora, més afectiva»

«El cristianisme porta una bona notícia per a la dona»

Durant la inauguració del curs de Cristianisme i Justícia.

el cas de la dona no hi ha matèria. I quina és la matèria, el penis? També s'argumenta en la tradició, que Jesús no va ordenar dones, però és que tampoc no va ordenar homes. En el fons no s'ha fet bé el pas del judaisme més tradicional al cristianisme. En el grup de Jesús hi havia dones. Sempre que Jesús posa un bon exemple —la vídua que dona l'òbol, Maria que va escollir la millor part...—, posa una dona. Tot comença amb elles, són els primers testimonis de la resurrecció, i això no és reconegut. L'estructura de l'Església-institució es menja el carisma i aquest cal desenterrar-lo.

De quina manera la fe i el fet de ser cristiana poden ser un camí d'alliberament i també de creixement per a la dona?

He vist dones que vivien oprimides, confinades, i que quan han descobert la Paraula de Déu els ha suposat una cosa molt important en les seves vides. Algunes de les més pobres eren analfabetes i han après a llegir per poder llegir la Bíblia. Posar la Bíblia en mans de les dones és una cosa molt revolucionària i potencialment alliberadora; quan les dones s'apropen a l'Evangeli, la vida adquireix un altre sentit, més gran, que no és senzillament néixer, créixer, casar-se o no, reproduir-se, tenir cura dels fills... L'Església, en el sentit de comunitat de seguidors de Jesús, els pot ajudar molt, malgrat que l'Església institucional les desconsidera.

L'èxit de les Esglésies noves és que cuiden molt l'acollida. Si la dona tingués un paper més protagonista en l'organització de l'Església, aquesta seria més acollidora, més afectiva.

Aquesta presa de consciència de la pròpia dignitat, quines conseqüències té en l'esfera pública?

Per a moltes dones l'Església és el

camí de transició de l'àmbit domèstic al públic, perquè aquí sí que les deixa anar el marit i en canvi no al sindicat o a altres espais. Moltes dones que han començat en l'Església, s'han conscienciat, i ara les trobem en les lluites contra el racisme, per la Terra. L'Evangeli és profundament revolucionari, el que passa és que l'Església molts cops ho desactiva i cal recuperar-ho. De totes les revolucions que porta l'Evangeli, la revolució de la dona és una de les més importants. En el temps de Jesús, no va haver-hi cap rabí que acceptés dones en el discipulat, ell va ser el primer; també a tractar-les igual i amb respecte. El cristianisme porta una bona notícia per a la dona.

«Una dona no entra en la vida religiosa per ser treballadora de capellans»

«El Papa valora les dones i han tingut i tenen un paper molt important en la seva vida»

«Hi ha molta esperança en la comissió sobre el diaconat femení, però caldria que s'afanyessin i en sortís alguna cosa»

Una Teologia de l'Alliberament viva

Vostè ha estudiat els vincles entre la Doctrina Social de l'Església (DSE) i la Teologia de l'Alliberament. Quin fil les ressegueix?

La DSE és d'importància fonamental i sempre ha estat present en els Pares de l'Església. Com a *corpus* doctrinari neix amb Lleó XIII com a resposta al fet d'haver perdut la classe obrera. A Amèrica Llatina poca gent coneix els documents de l'Església, són avorrits i àrids, però sí els de la Teologia de l'Alliberament; fins i tot els teòlegs els explicaven als més pobres amb un llenguatge més senzill. Al Brasil va haver-hi una aliança entre la DSE i la Teologia de l'Alliberament de vegades amb predomini d'aquesta última perquè tenia més canals de comunicació amb el poble. Mai no he entès la ràbia que va tenir el Vaticà amb la Teologia de l'Alliberament, tan sols pel fet d'assumir categories d'anàlisi marxistes, que no és assumir-ne els principis. En el fons, és una teologia eclesial, fidel a l'Església i que no es restringeix a l'àmbit acadèmic, sinó que té un peu a la pastoral. Es fa teologia mirant la realitat amb voluntat de tenir-hi impacte; la Teologia de l'Alliberament vol ser una paraula qualificada per ajudar en el procés de superació de la injustícia.

La Teologia de l'Alliberament no ha mort, perquè la pobresa existeix encara, potser amb noves formes més sofisticades i rostres nous (com els migrants). A més ha eixamplat el ventall prenent com a objecte no només els pobres socioeconòmics i polítics, sinó també les pobreses antropològiques (gènere, ecologia, diàleg interreligiós...). [Es pot ampliar la informació sobre el tema en el seu llibre *Teologia latinoamericana: raïzes e ramos* (Petrópolis, Vozes, 2017) a partir d'unes conferències que va fer al Boston College dels Estats Units].

Acompanyem el bisbe Sebastià a Mallorca

El bisbe Sebastià Taltavull ha servit durant més de vuit anys l'Església diocesana de Barcelona fent honor al seu lema episcopal: «Vosaltres sou els meus amics.»

Una manera d'agrair-li el seu servei generós és acompanyar-lo en l'inici del ministeri episcopal com a nou bisbe de Mallorca. Per això el Club+Amics de *Catalunya Cristiana* i Ràdio Estel ha organitzat un pelegrinatge a Palma de Mallorca del 24 al 26 DE NOVEMBRE, amb l'acompanyament espiritual de Mn. Jaume Aymar

«No tinc paraules per agrair tot el bé que he rebut i tot el que he après, vivint el goig de l'amistat i del servei pastoral, tal com Jesús ens ho demana quan ens diu que som els seus amics»

Sebastià Taltavull

Resum de l'itinerari

DIVENDRES 24 DE NOVEMBRE: **BARCELONA-MALLORCA**

Presentació a la terminal T1 de l'aeroport del Prat a les 16 h davant del mostrador central d'informació. Tràmits de facturació assistits pel personal de Ruth Travel. Sortida en el vol de Vueling a les 18 h. Arribada a les 18.50 h a l'aeroport de Palma de Mallorca. Un autocar privat ens durà des de l'aeroport fins a l'Hotel HM Jaime III 4**** o similar de Palma de Mallorca. Distribució de les habitacions. Sopar en un restaurant proper a l'hotel. Allotjament.

DISSABTE 25 DE NOVEMBRE: **MALLORCA**

Esmorzar a l'hotel. Anirem caminant a la catedral per assistir a la celebració de presa de possessió del bisbe Sebastià Taltavull. Dinar en un restaurant. Tarda lliure per gaudir del centre de Palma. Sopar en un restaurant proper a l'hotel. Allotjament.

DIUMENGE 26 DE NOVEMBRE: **MALLORCA-BARCELONA**

Esmorzar a l'hotel. Excursió al santuari de Lluc. Celebració de l'eucaristia. Dinar en un restaurant. Excursió a Sóller. A les 19.40 h sortida en vol de Vueling. Arribada a Barcelona a les 20.35 h

Preu per persona en règim d'habitació doble: 480 euros
Suplement individual: 120 euros

Per formalitzar la inscripció cal fer el pagament total, segons es viatgi en habitació doble a compartir (480 euros) o en habitació individual (600 euros), al següent número de compte: ES51-2100-3054-63-2200488789 (CaixaBanc) Indicar a la transferència: Bisbe Mallorca És imprescindible enviar justificant del pagament, còpia del DNI i full d'inscripció a info@ruthtravel.es

Persona i idees

Armand Puig i Tàrrach
Rector de l'Ateneu
Sant Pacià

Des de fa uns quants mesos Catalunya viu en una tensió creixent. En aquests moments hi ha dos fets incontestables. En primer lloc, l'anomenat «procés» ha deixat de ser purament polític (govern i partits) i ha entrat de ple en l'esfera social, en el teixit humà de la ciutadania (nivell cívic i àmbit familiar). En segon lloc, la situació política de Catalunya ha passat a ser gairebé un monotema; és a dir, s'ha convertit en el tema de què tothom parla, opina, discuteix. La situació actual desvetlla passions i es produeixen contraposicions, acaloraments i fins i tot moments d'agror. Soc dels qui pensen que la societat catalana no està irremediablement fracturada, però sí que s'hi han obert algunes esquerdes que provoquen inestabilitat en el conjunt de l'edifici.

La polarització de les posicions és un fet, i en molts casos es demana —quasi s'exigeix— que les persones es «defineixin» a favor o en contra d'una determinada posició. Aquesta és una perspectiva enganyosa. Hi ha persones, per exemple, que volen per damunt de tot el reconeixement nacional de Catalunya i es troben que, de moment, només una part de les dues ofereix aquest reconeixement. O bé, per exemple, hi ha persones que no comparteixen el projecte polític de la independència però tampoc no s'accontentarien amb un autonomisme descafeïnat i sotmès a una laminació constant. Per tant, cal entrar en el terreny dels matisos cromàtics i desmitificar l'anàlisi de la polarització, perquè la realitat no és ni tota d'un color ni tota de l'altre. La ponderació en l'anàlisi és una qualitat fonamental per instaurar una actitud que no es limiti a projectar a fora allò que un viu i sent a dins.

La polarització no pot tenir l'última paraula en un moment complex de la societat catalana. Seria tirar per la borda el caràcter propi d'un país que s'ha singularitzat entre els països d'Europa pel fet d'haver conegut i integrat fins a tres onades d'immigrants en el segle XX. Catalunya és terra d'acollida i convivència, on ningú no se sent foraster, i on els qui hi arriben difícilment la deixen. Ara, les identitats nacionals s'han accentuat endutes pels plantejaments polítics, però és necessari reprendre el discurs sobre la convivència, dins el qual es practiqui efectivament el respecte de l'altre i de les seves conviccions. Aquest és un aprenentatge molt necessari per tal que el judici de l'altre no s'imposi a l'acolliment de l'altre —amb les renúncies que de vegades això pot comportar. En aquest punt val la pena citar l'apòstol Pau: «Que cadascú miri de complaure els altres i procuri el bé d'ells» (Romans 15,2).

Això serà possible si les idees no

ocupen el primer —i potser únic— lloc de la nostra atenció. No es pot caure en una mena de fixació, de la qual són expressió les lectures frenètiques del mòbil o les converses monotemàtiques. Passi el que passi en l'àmbit ciutadà i polític, ens hem de preservar interiorment i no deixar que l'agitació i el menyspreu s'instal·lin dins nostre. Això es fa difícil perquè la injustícia existeix i se sent com un dolor profund que encén i subleva. Però no podem quedar desaborats interiorment i concloure que ja no hi ha res que valgui la pena, i precipitar-nos en qualsevol pendís. La paciència i l'enteresa són virtuts importants en temps d'impaciències i d'atacs a l'estabilització social. Dit d'una altra manera, la persona (la pròpia i la dels altres) és un valor absolut, pensi el que pensi. La capacitat de conivència és la característica dels qui són forts d'esperit, dels qui no es deixen arrossegar per vents i tempestes.

És particularment necessari que, en uns temps on les diferències s'accentuen, es preservi la pau familiar. Les famílies d'aquest país són barrejades i heterogènies, en origen, en llengua, en sensibilitats. Són temps en què és més important saber escoltar que voler imposar-se, saber explicar que voler convèncer. La persona, primer, després, les idees. Una mica a l'estil del gran Antoni Gaudí, el qual afirmava a propòsit de la construcció de la Sagrada Família: «Primer, l'amor; després, la tècnica.»

Signes d'integralisme catòlic a Catalunya?

Salvador Pié
Teòleg i rector de
la basílica de Santa
Maria del Mar

En el context de la situació viscuda a Catalunya en aquests darrers temps han aparegut una sèrie de «manifestos» de grups cristians (cristians per la independència; moviments i associacions catòliques; capellans i religiosos) que poden fer pensar que som davant de certs signes que podrien qualificar-se d'«integralisme catòlic» —una forma més moderna i subtil del clàssic integralisme—, per bé que molts dels seus signants no en siguin ni conscients, ni teòricament partidaris. Aquesta formulació serveix per qualificar el risc d'alguns moviments i reflexions catòliques que, intentant superar els clàssics nacionalcatolicisme, els cristians pel socialisme, així com els moviments catòlico-fonamentalistes més recents, busquen una nova articulació el més «integradora» possible i coincident entre la fe cristiana i una opció política concreta.

Per això, amb certa sorpresa es troben formulacions en aquests manifestos que es podrien apropar a aquesta concepció. Així, per exemple, la total absència d'una referència a altres opcions polítiques possibles que es poden tenir a partir de la Doctrina

polítiques amb les seves possibles concrecions. Aquestes concrecions necessàriament plurals són el fruit raonat d'una opció prudencial i política, i per això tot defensant-ne honestament una d'elles no es pot qualificar els qui no la professen d'infidels a l'ensenyament de l'Església, ja que no comporta de forma «necessària» una opció política i nacional concreta. Alhora cal tenir present, a més, que el reconeixement d'un país com a democràtic es basa fonamentalment en el fet que s'hi celebren oportunament eleccions lliures (cf. Joan Pau II, *Centesimus annus*, núm. 46).

Cal anotar, a més, que així com es va criticar justament l'aval eclesial majoritari al nacionalcatolicisme d'aquell moment històric del nostre país, és important tenir present que a partir del Concili Vaticà II es va subratllar «la justa autonomia del món» (GS 36-39) i, per tant, donar suport a una opció política concreta o a una altra, per més simpatia personal que un pugui tenir-hi, està fora d'aquesta novetat decisiva sobre «l'autonomia del món» que ens ha aportat el Vaticà II i que els citats documents dels bisbes de Catalunya, entre d'altres, han anat recordant.

Per això, no li pertoca a l'Església en els seus estaments com a tals (laics, capellans, religiosos i bisbes) intentar ser protagonista pública d'aquesta situació anant més enllà del mandat del Concili Vaticà II, sinó que cal partir

Manifestació el 21 d'octubre per demanar l'alliberament de Jordi Cuixart i Jordi Sànchez. / Agustí Codinach

**És més important
saber escoltar que
voler imposar-se,
saber explicar que
voler convèncer**

Social de l'Església (*Compendi*, ns. 565-574) i dels sempre serens documents dels bisbes de Catalunya (*Arrels cristianes de Catalunya*, 1985; *Al servei del nostre poble*, 2011; *Davant de la situació pesent*, 2017) indueix encara més a veure en aquests manifestos un «signe» d'integralisme catòlic no desitjable, ja que només es parla i defensa una opció i fins i tot en alguns es diu que aquesta «és necessària».

Ara bé, cal tenir present que l'ensenyament de l'Església té la funció d'afirmar els principis ètics bàsics, tot deixant a cada persona les decisions

d'una laïcitat seriosa que afirma la justa autonomia pròpia del món en relació amb l'Església. I alhora per la seva banda, l'Església expressarà la seva aportació i compromís en el món, a través del testimoni concret —cívico-social-polític— de cada cristià. D'aquesta forma es realitzarà la clara i profètica afirmació conciliar que «l'Església no es confon de cap manera amb la comunitat política, ni es vincula a cap sistema polític» (Concili Vaticà II: GS núm. 76).

(Article publicat a «La Vanguardia» el 29 de setembre del 2017)

Actualitats científiques

Quin perill hi ha de precipitar-se un asteroide sobre la Terra?

M'imagino que molts dels nostres lectors ja es van assabentar que l'asteroide que té per nom 2014JO25 va passar prop del nostre planeta el 16 d'abril passat. Va passar a «només» 1,8 milions de quilòmetres (com 4,6 vegades la distància Terra-Lluna). Ho digué la premsa. I també digué que aquest objecte celeste era considerat dels «potencialment perillosos». Em direu, segurament, que una distància d'aquest tipus sembla que no pot originar perill, oi? I teniu raó. En aquest cas no hi havia gens de perill de caiguda sobre nosaltres. Però els astrònoms van acordar denominar així els asteroides que arriben a aproximar-se a la Terra fins a menys de 8 milions de quilòmetres. Per què han fixat una distància tan gran? Simplement perquè si passen a aquesta «proximitat», segons l'òrbita que segueixin poden acostar-se després encara més a causa de la força gravitatòria del nostre habitatge i acabar caient. Però, és clar, hem dit «segons l'òrbita», perquè la major part la tenen d'una configuració tal que ja no tornen a passar. I de l'asteroide 2012TC4 que el 3 de setembre us vam explicar que es preveia que passaria prop de la Terra el 12 d'octubre, us haig de dir que així ho va fer, sense pena ni glòria, a la distància de 44.000 km i no presentà cap perill.

I aquest ha estat el cas del 2014JO25. Sembla que ja no el veurem més, almenys per ara. Era un asteroide de 650 metres de diàmetre, i si ens hagués caigut a sobre prou que ho hauríem hagut de plànyer. Una massa així no és pas

com la dels petits meteorits que diàriament ens bombardegen però que es desfan en gran part en col·lisionar amb les capes altes de la nostra atmosfera. Un cas semblant de passar un asteroide prop de la terra va ser a l'any 2004:

l'asteroide anomenat Tutatis s'acostà a nosaltres fins a la distància de 1,55 milions de quilòmetres, i tampoc no va representar cap perill, encara que era molt gran, el seu diàmetre arribava als 5 km, però ja no l'hem vist més i segurament tampoc no el tornarem a veure.

I em direu: i si es tracta d'un asteroide que ens arriba d'improvís? Per tranquil·litat de tots, us puc afirmar que és pràcticament impossible. Avui dia hem de dir que ja no n'hi haurà mai cap d'improvís: els astrònoms estan tan alerta, escorcollant contínuament el cel, que qualsevol possibilitat d'aquestes la preveuen amb anys d'anticipació. I per això ara ja ens han pogut dir quin serà el pròxim asteroide que passarà prop de la Terra: el 1999AN10 (les quatre xifres inicials indiquen sempre l'any que li van començar a seguir el rastre) i que ho farà el 2027. És un astre que té 800 metres de diàmetre i passarà només a 380.000 km de la Terra. Com podeu veure, serà més perillós que el ara ens ha «fregat», però de moment sembla que tampoc no acabarà caient sobre el planeta. Fins al 2027, doncs, res de preocupar-nos per la caiguda de cap asteroide d'aquests. Pel que fa a aquest punt podem estar tranquils.

Francesc Nicolau
Professor de la Facultat de Filosofia de Catalunya

Tradicions remeieres

La draba té un gust picant

Fra Valentí Serra de Manresa
Arxiver dels caputxins

La draba és un vegetal conegut popularment com a babol (o pàpola i, també, com a *capellans* o *frases*). És una planta mel·lífera però força nociva per als conreus de cereals, car és força invasiva. El seu nom científic és *Lepidium draba* (cast. *mastuerzo bárbaro*) i té el gust una mica amarg que recorda força al dels créixens. La sement de la draba és força picant i en algunes èpoques en què mancà el pebre fou un substitutiu d'aquesta espècie per adobar algunes menges.

Estudis recents han posat de manifest que la fulla fresca dels babols duen àcid prússic i que la llavor conté essència sulfurada essent, alhora, una planta antiescorbútica. Segons el prestigiós botànic català Pius Font i Quer (*Plantas medicinales*, 161), la llavor de la draba —barrejada amb ordi i bullida amb aigua— antigament es preparava per als malalts una poció molt refrescant i nutritiva anomenada ordiat (llat., *hordeatum*).

Pel que fa a les menges —on se solia potenciar el gust picant d'al-

guns plats a través de les sement dels babols—hi ha una pitança força saborosa anomenada *picat de frases* que calia preparar d'aquesta guisa: «Per fer aquest picat se fa de aquesta manera. Prendràs una freixura ab

les vèrtoles y el fetge, y una cuixa de moltó. Y esto se ha de capolar cada cosa per si. Y capolat que serà, luego armaràs una olla en el foch ab xuia capolada, y fosa que serà, li posaràs la carn capolada y los ossos

de la cuixa tallats, y les herbes que se acostuman, com és ceba, julivert, alls partits pel mig, sal, pebre bord o draba, caldo o aigua. Y deixa-ho coure. Y luego que serà cuit, lo trauràs del foch. Y aquest plat es diu picat de frases» (*Cuina caputxina*, 71).

Quan el pebre escassejava els frares solien adobar la truita de riu amb julivert, vinagre i draba: «Las truitas són peix de riu. Las perbulliràs ab aigua y sal, que l'aigua arribia tan sols a cobrir. Posa-hi una rama de julivert y després de cuitas tira-hi si vols vinagre per sobre, y del caldo de ellas pots fer sopa. Y se posen couer y millor al caldo de carn. També pots pendrer aigua, sal, vinagre, [draba y rames de julivert], y fes-ho bullir y tira-hi los trossos de truitas» (BUB, Ms. 1938, *Avisos e instruccions*, f. 122). A l'article vinent us presentaré si Déu vol, les propietats remeieres de l'erisim, que és una de les herbes santes de més fàcil localització.

FRA RAMON DELS PIRINEUS
Calendari de l'Ermità per al 2018
Edicions Morera, 2017, 52 pàg.

Aquest calendari és un almanac tradicional que conté una sèrie d'informacions relatives a l'astronomia, l'agricultura i la cultura popular, tradicional, festiva i religiosa, amb moltes dades i de consulta fàcil. També és una guia exhaustiva de fires, mercats i festes majors que se celebren a Catalunya durant tot l'any. Editat en castellà i en català.

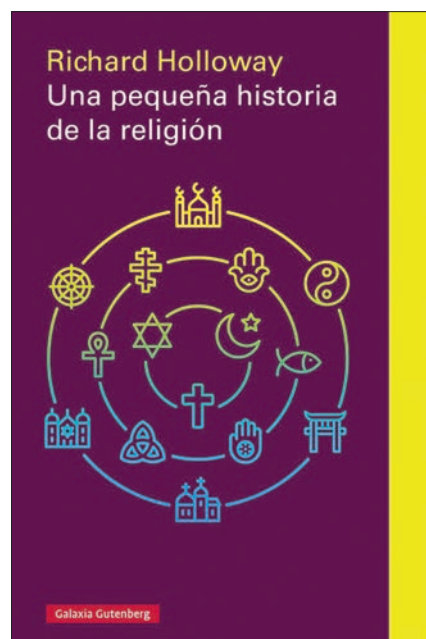
MONJOS DE POBLET
(comentaris)
Paraula i Vida 2018
Claret, 2017, 432 pàg.

Des de l'any 2004, Editorial Claret publica cada any aquest llibre que recull les lectures evangèliques que l'Església catòlica proposa en la litúrgia diària.

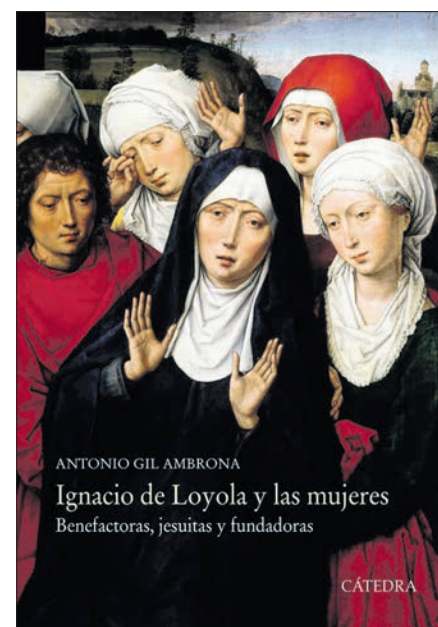
La veu amiga del Senyor és un estímul per avançar en el camí que recorrem dia a dia i un suport en els moments que patim dificultats i adversitats.

RICHARD HOLLOWAY
Una pequeña historia de la religión
Galaxia Gutenberg, 2017, 256 pàg.

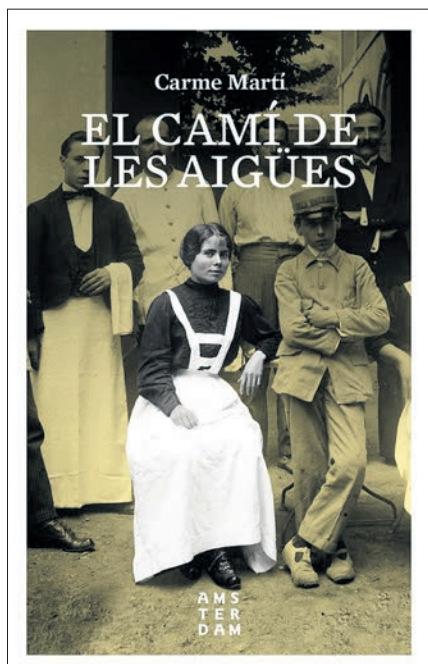
Escrita per a lectors de totes les edats, aquesta és una història de la religió rica, equilibrada i respectuosa des dels primers temps de la humanitat fins al nostre present conflictiu. No només s'endinsa en les grans religions del món, el judaisme, l'islam, el cristianisme, el budisme i l'hinduisme, sinó que va molt més enllà. En una època de radicalització, aquest llibre ofereix un antídoto molt necessari.

ANTONIO GIL AMBRONA
Ignacio de Loyola y las mujeres
Ediciones Cátedra, 2017, 421 pàg.

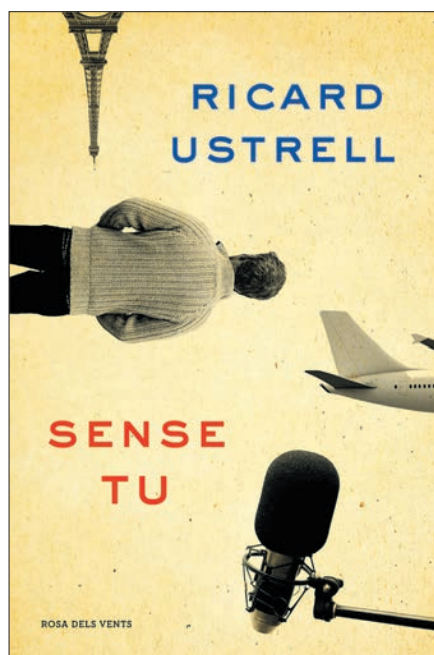
Aquesta obra proposa recuperar la memòria i el protagonisme de les dones que van ser al costat d'Ignasi de Loiola des que va fer les primeres passes en terres guipuscoanes. Les seves experiències van servir a altres dones per crear nous projectes purament femenins i relacionats amb el patronatge, per dur a terme accions assistencials, educatives i caritatives i ser part activa de la societat.

CARME MARTÍ
El camí de les aigües
Amsterdam Llibres, 2017, 566 pàg.

Un cant a la cuina feta amb amor i un deliciós homenatge a les àvies treballadores que mai no es van deixar vèncer per les adversitats del seu temps. Una novel·la memorable que ens descobreix la vida de la cuinera Maria Badia al llarg del segle XX a partir de la mirada de la Laura en l'actualitat. Tot un viatge carregat d'olors i sabors.

RICARD USTRELL
Sense tu
Rosa dels Vents, 2017, 192 pàg.

Un conegut presentador de ràdio decideix abandonar la seva feina i la seva vida a Barcelona per traslladar-se sol a París. Ningú no entén el seu comportament. Entre els carrers de la capital francesa, però, recupera l'esperança perduda. Una novel·la sobre el difícil encaix de la vocació professional i la vida personal, les seves oportunitats i el descobriment del que realment importa.

MARA TORRES
Los días felices
Planeta, 2017, 251 pàg.

El Miguel rep una trucada inesperada de la Claudia. A partir de la seva trobada, la novel·la narra la vida del Miguel explicada a través del dia del seu aniversari cada cinc anys. Mara Torres descriu l'etapa més canviant de l'ésser humà, en la qual l'amor, l'amistat, la quotidianitat i els somnis queden reflectits en una història tan senzilla, complexa i divertida com la vida mateixa.

VIVECA STEN
Círculos cerrados
Maeva, 2017, 382 pàg.

Un crim sacseja les aigües de l'illa de Sandhamn en plena època estiuenca. Tan bon punt comença la famosa regata de la Volta a Gotland, l'advocat Oscar Juliander, el qual comptava amb les millors possibilitats per proclamar-se guanyador, cau abatut d'un tret. Crim passional, venjança o objectiu d'interessos polítics? Un nou cas per a l'inspector Thomas Andreasson i la seva amiga, l'advocada Nora Linde.

Crítica literària

El sant més biografiat de la història

Aquesta nova aproximació a la vida i irradiació espiritual de sant Francesc d'Assís (1181-1226) segueix, amb gran fidelitat, les dades biogràfiques aportades per les fonts franciscanes i pels escrits del sant, i ha estat preparada, amb pregonesa i amb una redacció de gran qualitat literària, pel caputxí Mateu Sanclimens que, de manera magistral, ha aconseguit que sigui el mateix «Pobrissió d'Assís» qui ens expliqui la seva pròpia experiència evangèlica a través d'una fructuosa utilització, de part de l'autor, dels escrits personals del sant i de la testimoniança dels primers biògrafs, especialment de Tomàs de Celano, sant Bonaventura, els Tres Companys i de l'Anònim de Perusa.

Amb aquesta nova biografia se'ns aporta la visió, en la nostra òptica catalana (continuadora de la línia fressada per Antoni M. de Barcelona, Miquel Colom de Juneda i per Francesc Gamissans) del conjunt de fets i la projecció del sant més biografiat de la història i que, encara avui, és esguardat amb enorme simpatia molt més enllà de l'Església catòlica, tant per moviments pacifistes i ecològics, com per moviments evangèlics de reforma dins del protestantisme, com

Vida de sant Francesc d'Assís
Text de fra Mateu Sanclimens
Il·lustracions de Miquel Oliveras
Editorial Mediterrània, 2017, 147 pàg.

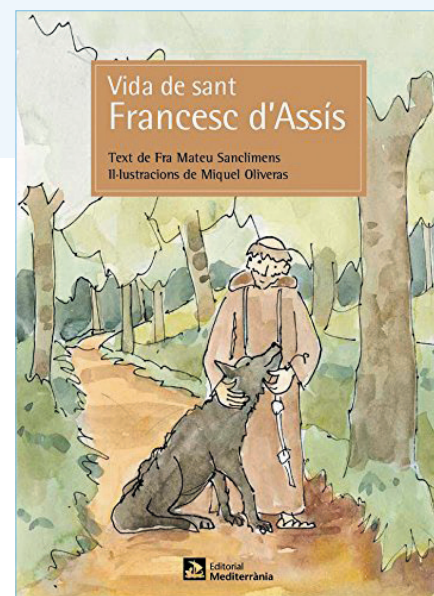
pel mateix Papa de Roma que avui duu el nom de Francesc...

L'autor, sense cap pretensió de novetat, s'ha proposat d'apropar l'esperit franciscà a la gent dels nostres dies a partir d'una narració, breu i seguida, de la vida de sant Francesc que ha estructurat amb vuit capítols molt ben articulats sobre els primers passos i ideals del Francesc jove a Assís, una ciutat privilegiada; com Francesc va a la recerca d'una nova vida; sobre el desenvolupament de la primera fraternitat franciscana i el do de germans; la presentació de Francesc com a model de vida evangèlica; el relat de l'expansió dels frares pel món i les preocupacions de la fraternitat; la descripció del procés d'aprovació de la Regla franciscana el 1223 ja en els darrers anys de la vida del sant, quan el «Poverello» comptà amb l'experiència del Nadal a Greccio (1223), l'estigmatització a La Verna (1224), culminant amb

el seu traspàs a la Porciúncula (1226). El llibre acaba amb unes referències a santa Clara d'Assís (el rostre femení del franciscanisme i, sobretot, la deixeble més fidel del sant) i, finalment, ens narra la glorificació de Francesc d'Assís *post mortem*, a partir de 1228.

Aquesta nova vida de sant Francesc compta, a més, amb unes belles il·lustracions preparades per Miquel Oliveras, sacerdot i artista de la nissaga olotina dels Vayreda, que ha sabut captar i plasmar l'atmosfera que agombola la ciutat d'Assís i la vall de l'Úmbria amb tots els indrets i llocs franciscans; unes il·lustracions excel·lents que situades adientment en les pàgines del llibre, ajuden el lector a endinsar-se, molt més, en la vida de Francesc d'Assís, un sant que segueix oferint lluminositat i vida al nostre món contemporani i, sobretot, ens fa atractiu i desitjable el seguiment al Crist pobre i humil.

Fra Valentí
Serra de
Manresa
Caputxí

Crítica cinematogràfica

Una història de superació

LA MONTAÑA ENTRE NOSOTROS

DIRECTOR: Hany Abu-Assad

INTÈRPRETS: Kate Winslet, Idris Elba, Beau Bridges, Dermot Mulroney

MÚSICA: Ramin Djawadi

GÈNERE: drama romàntic

104 minuts

Estats Units, 2017

L'Alex (fotògrafa) i el Ben (metge cirurgià) són dos desconeguts que es troben que el vol que els ha de dur a Baltimore té previst un retard de tantes hores que no arribaran a les seves cites. Ella al seu casament, ell a l'operació urgent d'un nen. Davant d'aquesta circumstància, s'ajunten i lloguen una avioneta, però un altre contratemps, l'infart i mort del pilot, farà estavellar l'aeroplà en un lloc apartat de les immenses i nevades muntanyes de Colorado. Plegats hauran d'enginyar-se-les per sobreviure.

Hi ha molt a dir d'aquesta pel·lícula, el tema de la qual, feia temps que Hollywood no ens proposava.

És una història de superació, de lluita de l'home/dona enfront de la naturalesa, de fidelitat (simbolitzada pel gos), de fortalesa (no només física sinó també emotiva), d'es-

perança (en la salvació), de fe (parlant les persones ens podem entendre), de bondat (la d'en Ben sobrepasa la pantalla), d'amor (pel qual mereix la pena arriscar la vida).

La història de la pel·lícula és senzilla i com tota narració lineal té un plantejament, un nus i un desenllaç.

Comença amb una catàstrofe que duu els dos protagonistes a sobreviure malgrat les condicions extremes. Dues persones desconegudes (malgrat que es coneixen a la primera escena) han de fer confiança l'una amb l'altra.

Segueix el nus, que pràcticament ocupa tot el film. La trama transcorre a partir de revelacions, de secrets, de dues persones soles que es van comunicant, que es van obrint, que es van donant, per tirar endavant. És el moment en què veient que no seran rescatats, decideixen travessar les muntanyes nevades (per cert, un paisatge i fotografia d'inigualable bellesa). Entre tots dos aguantaran el pes de la història, animant-se mútuament, compartint dificultats, peripècies, malalties, etc. fins al més profund dels seus sentiments, fent sorgir una «inevitable» atracció (que desembocarà en amor).

Finalment el desenllaç. El pas del temps mostra les dues persones vivint la seva vida ja en plena civilització. Però alguna cosa ha canviat en els dos. Ella no s'ha casat, ell ha canviat la seva feina per una de més social. Es troben i segueix la química entre ells.

El final cal veure'l.

Montserrat Claveras

Doctora en Història de l'Art
Professora de Religió

RESERVAT EL DRET DE PUBLICACIÓ

Des del carrer

Jordi Latorre, director de l'Institut Superior de Ciències Religioses Don Bosco

«El nostre context cultural constitueix un gran repte per als creients»

Carme Munté

L'Institut Superior de Ciències Religioses Don Bosco (ISCR Don Bosco) ja fa vint-i-un anys que imparteix la seva formació a la ciutat de Barcelona, tot i que el seu radi d'acció és més ample: abasta l'àrea metropolitana i també la província salesiana de Maria Auxiliadora, amb seu a Sevilla. Hem parlat amb el seu director, Jordi Latorre, dels reptes del nou curs 2017-2018. Més informació: iscr.salesians.cat

Quins són els objectius per al curs 2017-2018?

L'objectiu prioritari és donar impuls als ensenyaments *on-line*: el bienni de llicència en especialitat pastoral, el curs de formació cristiana i pastoral per a educadors (mestres i catequistes, principalment), i la DECA per a docents de Religió catòlica a les escoles. Com a objectiu secundari, volem fer-nos presents als mitjans de comunicació social i a les xarxes, que fins ara havíem descuidat a favor d'altres objectius. Volem fer conèixer la nostra oferta i la nostra especificitat formativa, amb l'aval d'una llarga experiència formativa, que arrenca de l'antic Seminari Salesià Martí-Codolar, fundat l'any 1949.

Quina és l'empremta específica salesiana en els estudis en ciències religioses?

L'ISCR Don Bosco està vinculat a la Facultat de Teologia de la Universitat Pontifícia Salesiana de Roma i va néixer com a resposta a les necessitats eclesials de formació cristiana i pastoral dels religiosos i seglars. Té com a finalitat específica promoure la preparació teològica-pastoral dels seus alumnes, en les etapes de la formació inicial i permanent. Desenvolupa tota la seva activitat amb una clara orientació pastoral. Això es fa per mitjà de les assignatures humanístiques que formen part del seu pla d'estudis, per les accentuacions pastorals de cadascuna de les assignatures teològiques, per la metodologia didàctica adoptada, i per l'estreta unió entre reflexió i praxi en cada assignatura. A més, el bienni de

L'ensenyament *on-line* està demostrant ser una excel·lent plataforma d'extensió i popularització de la formació cristiana i pastoral

llicència està format per assignatures totes elles pastorals.

Què afavoreix poder estudiar *on-line*? Quin és el perfil que cerca aquesta opció?

L'estudi *on-line* té una dificultat, no ens podem enganyar, i és la manca de la immediatesa que té l'ensenyament presencial; però té un gran potencial formatiu, i per això s'ha desenvolupat amb tanta força en els darrers anys: possibilita la gestió pròpia del temps d'estudi per part de l'alumnat i estalvia el temps dedicat a desplaçaments. L'ensenyament *on-line* està demostrant ser una excel·lent plataforma d'extensió i popularització de la formació cristiana i pastoral. El perfil de persones que cerquen la formació *on-line* és la persona de mitjana edat, amb un interès pel propi creixement en la fe que vol preparar-se per testimoniar la seva fe en el treball escolar, social, parroquial, o de lleure. També resulta útil per a religiosos que, per motiu de feina, no disposen de temps per freqüentar cursos presencials i volen formar-se o posar-se al dia en una qualificació cristiana i pastoral de nivell universitari.

Tenen futur els estudis en ciències religioses?

I tant que tenen futur. El nostre context cultural, cada cop més secularitzat, constitueix un gran repte per als creients actuals, també per als cristians. No n'hi ha prou de creure, sinó que hem de «saber donar raó de la nostra esperança» com deia ja l'autor de la segona carta de Pere en el pas del segle I al segle II dC. En una cultura cada cop més científica i més tecnològica creure en Jesucrist aporta un fonament de sentit transcendent i d'esperança que la vida per si mateixa no pot donar. És per això que l'aprofundiment de la persona de Jesucrist, a partir dels evangelis, i de la vida eclesial resulta fonamental per als homes i dones d'avui. L'estudi de les Ciències Religioses són d'una gran ajuda per a moltes persones que volen créixer com a cristians, més conscients i madurs.

Rauxa

I tanmateix, el sol gira...

Eduard Brufau

Ja fa segles que la ciència ens ha demostrat que, malgrat el que ens pugui semblar, és la terra la que gira al voltant del sol i no pas a la inversa. Es tracta d'una realitat empírica constatada i totalment indiscutible. No obstant això, aquesta veritat no ha fet canviar pas l'imperfecte llenguatge humà, de manera que en totes les llengües continuem dient amb normalitat que el sol surt i es pon, encara que sapiguem que científicament no és pas així. Ens expressem d'aquesta manera i tenim consciència que no entrem en cap contradicció.

Davant de la contemplació de la primera llum del dia, quan l'alba tot just despunta, el que embadaleix la nostra

ànima no és pas saber amb seguretat que la terra ha completat el moviment de rotació de 24 hores. En aquell moment admirable hi ha alguna cosa que no es deixa reduir a l'evidència de la veritat científica; veure-hi tan sols un fet astronòmic seria un absurd imperdonable que n'esborraria tota la bellesa. La primera claror del dia ens provoca admiració perquè hi veiem una dimensió que ens supera, un misteri que no arribarem a comprendre mai ni amb el màxim desplegament de tota la intel·ligència humana: ens admira que el sol ens visiti cada dia sens falta quan podria no fer-ho, que ens torni la seva llum incomparable quan ens podria deixar per sempre més en la foscor.